

ALGEMEEN PEDAGOGISCH BELEID 0-13 jaar KINDEROPVANG 'T NEST

Inleiding

Dit is het pedagogisch beleidsplan 0-13 jaar van kinderopvang 't Nest.

Het Pedagogisch Kader kindercentra 0-4 jaar en 4-13 jaar, ligt ten grondslag aan het huidige pedagogisch beleidsplan.

In dit pedagogisch beleid staat beschreven hoe er binnen de kinderopvang, het peuterprogramma en de buitenschoolse opvang van Kinderopvang 't Nest gewerkt wordt. Het geeft duidelijkheid aan ouders en pedagogisch medewerkers over de pedagogische visie en werkwijze.

Van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang wordt veel verwacht: het stimuleren van de ontwikkeling, het aanbieden van een gevarieerd activiteitenaanbod en het geven van extra aandacht aan kinderen die dat nodig hebben. Het pedagogisch beleid geeft richting en houvast in het dagelijkse werk.

Het pedagogisch beleid is tot stand gekomen met medewerking van de pedagogisch medewerkers, de clustermanagers, manager pedagogiek en kwaliteit, de directeur-bestuurder en de Lokale Oudercommissies. We kunnen dus met recht spreken van **ons** pedagogische beleid.

Visie van 't Nest;

Wij streven naar een omgeving waarin medewerkers en ouders bijdragen aan de groei en ontwikkeling van kinderen.

We zien dit terug in de vier kerntaken:

1. **Ontwikkelingsstimulering:** het stimuleren van de brede ontwikkeling van alle kinderen. Dit heeft betrekking op zowel de motorische ontwikkeling, als op de sociale-, de emotionele- de cognitieve-, de creatieve- en de taalontwikkeling.
2. **Volgen en signaleren:** het volgen van ieder kind op een systematische, methodische wijze in zijn/haar ontwikkeling en welbevinden. En indien daarvoor aanleiding is, zorg te dragen voor een gerichte signalering.
3. **Vormgeven aan de doorgaande ontwikkelingslijn:** een ononderbroken ontwikkeling, zonder drempels en onnodige hobbels.
4. **Ondersteuning bieden aan ouders bij de opvoeding van hun kind:** 't Nest heeft ten aanzien van ouders een functie op het gebied van afstemming, informatie-uitwisseling en overleg. Tevens vervullen we voor ouders een belangrijke "vraagbaakfunctie"

Deze vier kerntaken worden in dit pedagogisch beleid verder uitgewerkt.

Hoofdstuk 1

Kerntaak 1 Ontwikkelingsstimulering

1.1 Missie en visie

Kinderopvang 't Nest biedt professionele kinderopvang aan nul-tot dertienjarigen in de gemeente Horst aan de Maas en gemeente Venray en heeft naast een economische betekenis ook een maatschappelijke functie. We streven naar een hoge pedagogische kwaliteit, waarin het kind centraal staat. We zijn een wezenlijke schakel in de doorgaande ontwikkelingslijn van de aan ons toevertrouwde kinderen. Samen met ouders, onderwijs en allerlei kindgerichte instellingen leveren we een bijdrage aan deze ontwikkelingslijn.

In onze pedagogische visie staan de begrippen 'kijk, volg en daag uit' centraal. We kijken objectief en bewust naar de eigenheid van kinderen en luisteren actief. We volgen door goed in contact te blijven met de kinderen en hen letterlijk en figuurlijk de ruimte te geven; we leven ons in en sluiten aan bij de behoeften van kinderen. We dagen uit door aan te bieden, te stimuleren, te (laten) doen en te vernieuwen, om zo de talenten van ieder kind te ontwikkelen.

Voor onze pedagogische visie betekent dit: we bieden kinderen een goede verzorging. Tegelijkertijd zijn onze zorg, aandacht en activiteiten erop gericht bij te dragen aan de ontwikkeling tot evenwichtige, zelfstandige en sociaalvaardige mensen die hun eigen mogelijkheden en talenten onderkennen en benutten.

1.2 Pedagogische uitgangspunten

In de Wet kinderopvang wordt aangegeven wat de overheid verstaat onder kwaliteit in de kinderopvang: *'Verantwoorde kinderopvang is kinderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige omgeving'*.

Voor de pedagogische onderbouwing van de Wet kinderopvang is gekozen voor de vier opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Rixen Walraven:

- het bieden van emotionele veiligheid;
- gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie;
- gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie;
- het overdragen van waarden en normen.

Kinderopvang 't Nest heeft deze opvoedingsdoelen vertaald naar de volgende uitgangspunten:

- het kind centraal;
- veiligheid en geborgenheid;
- ruimte om te groeien;
- ieder kind is uniek;
- samen met anderen;

1.3 De pedagogische cirkel

De pedagogische uitgangspunten vormen de basis van de pedagogische visie van kinderopvang 't Nest. De kern is 'het kind centraal' en de andere uitgangspunten vloeien daaruit voort. De beste manier om deze visie zichtbaar te maken is een cirkel waarin alle uitgangspunten om de kern georganiseerd zijn. De kleuren waarvoor gekozen is, zijn de nestkleuren, die symbool staan voor het geheel. Alle uitgangspunten zijn belangrijk voor een goede, evenwichtige ontwikkeling van kinderen.

Het pedagogisch beleid moet handen en voeten krijgen in de dagelijkse praktijk. De cirkel helpt hierbij. Heel veel dagelijkse situaties kunnen met behulp van de verschillende uitgangspunten bekeken en besproken worden. Daarbij kan een situatie benaderd worden vanuit de visie: Wat willen we in deze situatie bereiken? Maar ook vanuit de situatie zelf: Als we het zo doen, welke uitgangspunten komen dan aan bod? De cirkel is een goed instrument om methodisch te handelen en dit te bespreken in de werkbegeleiding. Het biedt pedagogisch medewerkers een kader om kritisch te kijken of hun gedrag past binnen de visie van 't Nest. Zo blijft het pedagogisch beleid 'levend'.

De pedagogisch cirkel hangt op zichtbare plekken in de kindercentra, zodat pedagogisch medewerkers en ouders er regelmatig naar kunnen kijken.

Hoofdstuk 2

De pedagogische uitgangspunten

2.1 Het kind centraal

Ieder kind is uniek en heeft eigen interesses, mogelijkheden en kwaliteiten. Ook heeft ieder kind een natuurlijke drang zich te ontwikkelen en de wereld te ontdekken. Dit doet het kind op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. Wij willen aansluiten bij de behoeften en mogelijkheden van alle kinderen. Dat doen we door goed te kijken en te luisteren naar de initiatieven die kinderen zelf nemen en uit te gaan van hun belevingswereld. Wij zorgen voor een veilige én uitdagende omgeving waarin kinderen zich geborgen weten en gewaardeerd voelen. We gaan uit van wat kinderen zelf kunnen en stimuleren hen om zich te ontwikkelen tot zelfstandige, competente persoonlijkheden. Op verschillende manieren stemmen we ons aanbod en onze begeleiding af op de behoeften van individuele kinderen en de groep. Waar mogelijk werken we in kleine groepjes, zodat kinderen aan bod en tot hun recht komen. We bieden uitdagende activiteiten, ook buiten de eigen stamgroep of basisgroep, en laten kinderen kiezen waar ze aan mee willen doen.

We gaan flexibel om met structuur en het dagritme en houden steeds weer de behoeften van kinderen voor ogen. Kinderen kunnen in principe zelf aangeven wat ze nodig hebben, bij het eten en drinken, bij het zindelijk worden, bij activiteiten. Sommige kinderen hebben hulp nodig bij het (leren) kiezen. Door goed te kijken en te luisteren, kunnen we onze begeleiding daarop afstemmen. Deze kinderen kunnen we helpen door de keuzemogelijkheden te beperken of hen te helpen een keuze te maken.

In het contact met en tussen kinderen, stellen we de beleving van kinderen centraal. We benoemen wat we de kinderen zien doen en wat we zelf doen. We helpen kinderen te verwoorden wat er in hen omgaat en waar ze behoefte aan hebben. We kijken niet alleen naar het gedrag van kinderen, maar ook naar hun intenties. Wat willen ze graag of wat proberen ze te bereiken?

In onze benadering van de kinderen, ons aanbod aan activiteiten en onze begeleiding stellen wij steeds weer de behoeften van kinderen centraal. We kijken en luisteren goed naar wat kinderen zelf aangeven en proberen daarbij aan te sluiten.

2.2 Veiligheid en geborgenheid

Een kind moet zich fysiek en emotioneel veilig voelen om zich te kunnen ontwikkelen. Een kind wat zich niet veilig voelt, trekt zich terug, durft niet te gaan ontdekken, gaat geen nieuwe contacten aan en kan dus niet profiteren van alle nieuwe kansen en uitdagingen die de verschillende vormen van opvang bieden. Een vaste groep, vaste ruimte en vaste groepsleiding zorgen voor een vertrouwde omgeving en vertrouwde relaties. Vanuit die veilige basis kunnen kinderen de wereld ontdekken en zich ook buiten de vaste groep begeven. Pedagogisch medewerkers hebben daarbij een positieve, ondersteunende houding. Ze kijken wat kinderen nodig hebben en gaan op een sensitieve manier met hun behoeften om. Kinderen hebben warmte, liefde, aandacht, respect en voldoende rust nodig om zich veilig en geborgen te voelen. Naarmate kinderen ouder worden verandert de manier waarop PM-ers zorgen voor veiligheid en welbevinden. PM-ers hanteren de balans tussen beschermen en loslaten bij iedere leeftijdsfase weer anders. Want kinderen worden steeds zelfstandiger en dat moet ook. Ook uit hun autonomie halen ze zelfvertrouwen en een gevoel van eigen waarde.

In onze houding naar de kinderen toe zijn we duidelijk, consequent en voorspelbaar, zodat kinderen weten waar ze aan toe zijn. We geven aan wat er gaat gebeuren en wat we van kinderen verwachten. Bij het stellen van grenzen en regels leggen we uit wat de reden is. We gaan flexibel om met regels. De ontwikkelingsfase van het kind is ook hier bepalend voor ons handelen. Een jong kind heeft behoefte aan voortdurende herhaling van de regels, een ouder bso kind leert meer van de gevolgen van zijn gedrag. Vanuit de veilige basis kunnen kinderen de wereld ontdekken. De pedagogisch medewerker heeft daarbij een positieve, ondersteunende houding.

Als kinderen in de groep worden gebracht, of bso kinderen komen uit school, begroeten wij hen enthousiast. Kinderen voelen zich daardoor welkom en ontvangen. Ook ouders ontvangen we met aandacht. Door goed contact met de ouders en persoonlijke overdracht zorgen we voor continuïteit in het leven van kinderen. Op de groep praten we over thuissituaties of wat kinderen op school hebben meegemaakt, en ouders kunnen thuis met hun kind praten over wat zij op het kindcentrum meemaken.

Als een kind voor het eerst een groep bezoekt, moet het gevoel van veiligheid nog opgebouwd worden. 't Nest heeft daarom een wenbeleid met wenaafspraken. We besteden veel aandacht aan het wennen van kinderen en ouders/verzorgers, zodat we de kinderen leren kennen en een band opbouwen met de ouders/verzorgers. Ook daarbij kijken we naar de individuele behoeften van kinderen en hun ouders/verzorgers. Wat heeft dit kind nodig om zich veilig te kunnen voelen en hoe kunnen we daaraan tegemoetkomen?

Voor jonge kinderen zijn vaste rituelen heel belangrijk. Ze bieden veiligheid en helpen een kind de wereld om hen heen te begrijpen en te hanteren. Zo zijn er rituelen bij het afscheid nemen van papa en mama, voor het fruithapje, verjaardagen en feesten. We maken bewust gebruik van liedjes, boekjes, een pop of een vaste volgorde van handelingen om een ritueel vorm te geven.

Ook door onze benadering bieden we kinderen veiligheid. We zorgen voor een voorspelbare omgeving en kondigen aan wat we gaan doen. We gaan in gesprek met kinderen, geïnteresseerd in hun verhaal, hun beleving en gevoelens. Als we kinderen corrigeren dan lopen we naar ze toe, op ooghoogte, en leggen uit waarom iets niet kan. We stimuleren kinderen om zelf een oplossing te bedenken en bieden jonge kinderen een alternatief.

We hebben een vaste dagindeling met herkenbare momenten daarin. Hier gaan we flexibel mee om. Ons dagprogramma is bedoeld om houvast te bieden, maar als kinderen nog lekker aan het spelen zijn, kunnen we gerust even wachten met verschonen of aan tafel gaan. We zetten niet de klok centraal, maar de kinderen.

Wij zorgen ervoor dat kinderen zich veilig en geborgen voelen, dat zij weten waar ze aan toe zijn en dat ze in hun eigen tempo de omgeving om zich heen mogen en kunnen ontdekken.

2.3 Ruimte en uitdaging om te groeien

Als kinderen zich veilig voelen gaan ze op ontdekking uit. Daarbij hebben ze ruimte en uitdaging nodig. Wij bieden het kind daarom een omgeving, spelmogelijkheden en activiteiten aan die uitnodigen en uitdagen tot verwondering. Een omgeving en mogelijkheden die het kind nieuwsgierig maken en waar het kind wat in of mee kan beleven.

We bieden kinderen volop de gelegenheid om vrij te spelen. *Spelen is de koninklijke weg om iets te leren*¹

- Spelen is plezier
- Spelen is spontaniteit
- Spelen is aandacht en betrokkenheid
- Spelen is activiteit
- Spelen is doen alsof
- Spelen is nieuwsgierigheid
- Spelen is bewegen, voelen, proeven en ruiken
- Spelen is humor en opwinding
- Spelen is samen met anderen

De activiteiten die we bieden zijn gericht op ontdekken en beleven en minder op prestatie of een eindresultaat.

We vinden het belangrijk dat er “open” materiaal aanwezig is. Open materiaal biedt meerdere mogelijkheden voor exploratie, spel, creativiteit en expressie. Voorbeelden hiervan zijn huis-tuin-en-keuken spullen, kosteloos materiaal, expressiemateriaal, natuurlijke materialen zoals bladeren, takjes, zand, water en klei. Ook niet voorgeprogrammeerd constructiemateriaal zoals blokken is een goed voorbeeld van open materiaal. Het gaat ons in het spel vooral om het proces van ontdekken en ervaren; we stellen niet het resultaat centraal.

We gaan uit van de eigen kracht van kinderen en kijken goed wanneer en hoe ze ondersteuning nodig hebben. Hierdoor ervaren kinderen dat ze heel veel zelfstandig kunnen en dit vergroot hun zelfvertrouwen en eigenwaarde.

Als kinderen zelf een spel bedenken of iets ondernemen, schatten we in wat de risico's zijn en of we ze de ruimte kunnen geven. We grijpen niet te snel in. We denken in mogelijkheden en niet in beperkingen en gaan liever uit van een “ja” dan van een “nee”.

Zo willen kinderen in bepaalde ontwikkelingsfasen graag klimmen en klauteren. Wij volgen hun initiatieven daarin en blijven op de achtergrond aanwezig om te kunnen ingrijpen als de situatie te grote risico's meebrengt voor kinderen. Dan bieden we een alternatief aan of zoeken met de kinderen naar een andere oplossing. Het ouders BSO kind wordt steeds zelfstandiger en vraagt om meer vrijheden.

We bouwen voort op waar het kind in zijn ontwikkeling aan toe is. We geven het de ruimte en bieden de mogelijkheid en helpen om net een stapje verder te komen. We spreken het kind aan binnen de “zone van naaste ontwikkeling”.

Dat betekent bij baby's ook aandacht voor rust, herkenbare regelmaat en geduld in de benadering. Het is belangrijk voor de baby dat er rekening gehouden wordt met het eigen ritme en met wat het aan kan. Aan elk stuk speelgoed, maar ook aan gewone huis-tuin en keuken dingen is voor een baby al heel veel te ontdekken. Een gedoseerd aanbod met variatie is belangrijk; waarbij we nadrukkelijk willen waken voor te veel prikkels. Zo krijgt de baby de kans en de tijd om daadwerkelijk te ontdekken en te zien wat het zelf kan.

---

¹ Pedagogisch kader 0-4 jaar pag 49

Dreumesen en peuters krijgen geleidelijk aan steeds meer behoefte om de eigen gang te gaan, “zelfstandig” te zijn en letterlijk verder te kijken. Zij willen klimmen en klauteren en ervaren wat je allemaal kunt doen. Ze ontdekken hoe leuk het is om samen dingen te doen, maar willen ook “zelf doen” en spel materiaal voor zichzelf houden. Peuters ontdekken hoe ze in hun spel met de andere kinderen probleempjes op kunnen lossen. We spelen in op deze groeiende behoefte van de kinderen en stimuleren hen hierbij.

Bij de BSO ligt het accent meer op de ontwikkeling van de persoonlijkheid van de kinderen en de ontwikkeling van hun talenten. De bso kinderen willen steeds meer zelfstandig kunnen zijn, zelfvertrouwen ontwikkelen en frustratietolerantie (tegen een stootje kunnen) opbouwen. Ze weten steeds beter wat ze willen en wat ze wel en niet goed kunnen. De ontwikkelingsmogelijkheden van de BSO passen binnen de context van vrijetijdsbesteding. Bij de BSO is dan ook een gevarieerder aanbod met veel aandacht voor sport en spel.

Binnen de dagopvang en het peuterprogramma is er grote aandacht voor het stimuleren van de ontwikkeling van de kinderen. Er is een Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) programma aanwezig. Wij hebben ervoor gekozen om te werken met het VVE-Programma “Startblokken van basisontwikkeling” Dit is een pedagogisch werkplan om de ontwikkeling van (baby’s) peuters en jonge kleuters te stimuleren. Het zorgt ervoor dat de pedagogisch medewerkers zich niet vastbijten in een aanbod van taal en woordenschat oefeningen maar hen ook aangrijpingspunten laat zoeken bij de spelontwikkeling van jonge kinderen.

In het door de pedagogisch medewerker begeleide en gestuurde-spel liggen de beste mogelijkheden om taal en denken uit te lokken en te stimuleren.

Betekenisvolle spelactiviteiten lokken enthousiasme en actieve betrokkenheid van kinderen uit. De voorwaarde voor een continue ontwikkeling.

In “startblokken van basisontwikkeling” nemen kinderen deel aan spelactiviteiten en verkennen interessante thema’s zoals bijvoorbeeld “de winkel, de dokter”. Het is een doelgerichte actuele aanpak die aansluit bij wat de meeste jonge kinderen zelf willen: “groot zijn, meedoen aan de wereld om zich heen en natuurlijk veel leren en nieuwsgierig blijven”. De pedagogisch medewerkers zijn betrokken deelnemers en geven bewust sturing aan leer en ontwikkelprocessen.

Ook de inrichting van de groepen draagt bij aan het bieden van uitdaging en ontwikkelingsmogelijkheden. Voor de inrichting van babygroepen is het onder andere belangrijk dat er een plek is waar de kleinsten ongestoord kunnen liggen en ontdekken. Deze plek kan bijvoorbeeld gemaakt worden door een mat op de grond te leggen en deze af te scherm.

Voor de peuters is het belangrijk dat zij dagelijks de mogelijkheid hebben te spelen in de huishoek, de bouwhoek, en de leeshoek.

Bij de BSO werken we met activiteiten plekken. Zo zijn er plekken ingericht voor rustig spel, bewegingsactiviteiten, creatieve activiteiten, constructiespel, techniek, fantasiespel, gezelschapsspel en computerspel. Als bso kinderen zich kunnen verdelen over de verschillende activiteitenplekken, dan leidt dit vaker tot meer sociaal en geconcentreerd spel.

Wij willen de mogelijkheden benutten die het kindercentrum als geheel en in samenhang biedt. Dat betekent dat wij kindercentrumgericht denken en werken in plaats van uitsluitend groepsgericht. Wij willen ruimten met elkaar verbinden om meer ontdekmogelijkheden te creëren. Zo is er voor kinderen meer te beleven: zij kunnen “op ontdekking” doordat we de ruimten buiten de eigen groepsruimte (gang, hal, andere groepsruimten) ook als speelmogelijkheid gebruiken. Hoe de precieze invulling is, hangt af van de praktische mogelijkheden van het gebouw. Dit verschilt dus per kindercentrum.

We vinden het dagelijks buitenspelen belangrijk voor kinderen, zeker vanaf de dreumes-/peuterleeftijd en de BSO

Buiten kun je rennen, ravotten, ballen, fietsen, merken dat de wind de ballon wegblaast en ontdekken hoe heerlijk het is om heel hard in een plas te stampen.

Bij de inrichting van de buitenruimte vinden wij spel, fantasie, exploratie en expressie belangrijk. De buitenruimte gebruiken we soms voor themagerichte activiteiten.

Buiten zijn andere dingen te ontdekken, zijn andere regels en grenzen. De buitenruimten zijn soms niet veel meer dan betegelde buitenplaatsen. Door gebruik van simpele middelen maken wij deze spannender en uitdagender in inrichting en in gebruik. Van houten takken en kleden zijn bijvoorbeeld spannende hutten te maken. Met krijt kun je tekenen, een hinkelbaan maken, maar ook een weg of racebaan voor autootjes. Zand en water zijn onmisbaar speelmateriaal voor kinderen.

We vinden het belangrijk dat de buitenruimte voor de buitenschoolse opvang vele sport en spel mogelijkheden bieden. Kinderen moeten er kunnen rennen, fietsen, skaten, klimmen en klauteren, voetballen of andere balspelen. Tevens is het belangrijk dat er ook veel beschutte plekjes zijn waar ze alleen of met z'n tweeën kunnen spelen. BSO-kinderen zien deze plekjes als hun eigen geheime plekje waar ze even, onder niet voortdurend toezicht van de PM-er, met elkaar kunnen vertoeven. Zeker kinderen vanaf acht jaar willen meer privacy.

Door de ruimte en uitdaging die wij bieden zijn kinderen in staat zelf keuzes te maken, op ontdekking uit te gaan en persoonlijke competentie te ontwikkelen

2.4 Ieder kind is uniek

Ieder kind is uniek en bezit persoonlijke competenties. Met persoonlijke competentie worden persoonskenmerken bedoeld als veerkracht, weerbaarheid, zelfvertrouwen, eigenwaarde, flexibiliteit en creativiteit in het omgaan met verschillende situaties.

Het kind kan hierdoor problemen adequaat aanpakken en zich goed aanpassen aan veranderende omstandigheden. Het kind leert en ontdekt wie het is, wat het kan, welke interesses het heeft en welke vaardigheden er nodig zijn in welke situaties (bijv. geduld en afwachten, of juist initiatief nemen en doorzetten)

Als kinderen positieve ervaringen opdoen bij het ontdekken van hun eigen mogelijkheden en de wereld om zich heen, zullen ze zich blijven ontwikkelen. We stemmen ons aanbod en onze begeleiding dus goed af op de mogelijkheden van ieder kind. Het kind moet uitgedaagd worden om iets nieuws te proberen, zonder dat het overvraagd wordt. Dat kan als het zijn eigen tempo en eigen manier kan volgen én gestimuleerd wordt door uitdagende materialen en activiteiten.

Sommige kinderen zoeken het liefst zelf uit hoe ze iets het best kunnen doen of oplossen, andere kinderen willen graag geholpen worden of een voorbeeld volgen. Ook daarin kijken we naar kinderen en we stimuleren hen om hun zelfstandigheid te vergroten.

Onze houding en benadering zijn belangrijk voor het zelfbeeld dat een kind opbouwt.

We benaderen kinderen hartelijk en positief, we nemen hun gevoelens serieus en laten merken dat ze gewaardeerd worden. Daarnaast gebruiken we humor, afleiding en andere positieve middelen om een situatie te veranderen en kinderen een positief gevoel te geven.

We tonen interesse in kinderen en hebben aandacht voor hun beleving. Zo voelen kinderen dat zij er mogen zijn en gezien worden. We kijken en luisteren goed naar kinderen, praten met hen op ooghoogte en geven extra persoonlijke aandacht tijdens verzorgingsmomenten. We passen bewust ons tempo en onze taal aan, aan de ontwikkelingsfase van het kind. Kinderen zijn heel gevoelig voor onze uitstraling en non-verbale gedrag. Door een positieve, enthousiaste en warme uitstraling voeden wij het zelfbeeld van kinderen. Zij voelen zich dan blij en de moeite waard.

Kinderen mogen veel uitproberen en als je aan het oefenen bent, mag het ook fout gaan. Dat is onze basishouding in het bevorderen van een positief zelfbeeld. We benoemen wat goed gaat en helpen kinderen om te gaan met iets dat (nog) niet lukt.

In spel en activiteiten leggen we de nadruk op samen spelen, oefenen en genieten en niet op winnen of de beste zijn.

We laten kinderen merken dat we hen waarderen zoals ze zijn. We hebben aandacht voor positief gedrag en benoemen dat ook. We gaan ervan uit dat ieder kind goed is, ook bij bijzonder gedrag. Dan spreken we kinderen aan op hun gedrag, door middel van een ik-boodschap. Op deze manier geven we geen oordeel over het kind, maar we benoemen wat het gedrag betekent voor de omgeving. Als een kind regelmatig bijzonder gedrag vertoont, bespreken we dit in het werkoverleg. Bij de 0-4-jarigen volgen we het protocol "opvallende ontwikkeling kinderen van 0-4 jaar" gevolgd. In het dit protocol staat beschreven welke procedure we volgen als de ontwikkeling van een kind ons zorgen baart.

Ook bij de BSO kunnen kinderen aanwezig zijn met "lastig gedrag". Dan is het belangrijk dat de Pedagogisch medewerker samen met de ouders, de leerkracht en eventueel iemand van jeugdzorg op zoek gaat naar de beste aanpak. Juist voor deze kinderen kan de buitenschoolse opvang een belangrijke plek zijn. Er is binnen de BSO in de regel minder prestatiedruk dan op school of bij een sportclub.

Binnen de BSO ligt de nadruk meer aan het “zelf laten uitvinden”, PM-ers zoeken voortdurend naar een goede balans tussen beschermen en loslaten. We vragen ons bij alles eerst af “wat kan het kind zelf”.

Ook wordt kinderparticipatie gestimuleerd

Participatie gaat over leren samenleven met anderen. Kinderparticipatie op de BSO van 't Nest is heel vanzelfsprekend: het gaat immers om het beleven van de vrije tijd van de groep kinderen.

Kinderparticipatie is de basishouding van pedagogisch medewerkers om respect te tonen voor de behoeften van kinderen. De inspraak van de kinderen maakt het beter mogelijk de BSO te laten aansluiten bij hun wensen en behoeften, en draagt daarnaast bij aan de ontwikkeling van hun verantwoordelijkheidsgevoel en zelfvertrouwen. De kinderen worden op allerlei manieren betrokken bij de inrichting van de ruimte, de aanschaf van materialen en het activiteitenaanbod. Bij kinderparticipatie gaat het niet om eenrichtingsverkeer, maar om een wisselwerking tussen pedagogisch medewerkers en kinderen en de kinderen onderling.

Door onze positieve benadering stellen wij kinderen in staat een positief zelfbeeld en persoonlijke competentie te ontwikkelen. Kinderen ontdekken dat zij gewaardeerd worden en heel veel zelf kunnen.

2.5 Samen met anderen

Een belangrijk doel binnen 't Nest is het spelenderwijs stimuleren van de sociale ontwikkeling. Met sociale ontwikkeling (competentie) wordt bedoeld de vaardigheden en kennis over hoe je met anderen omgaat, je weg vinden in een groep, samenwerken, rekening houden met anderen, conflicten voorkomen, conflicten oplossen, en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

In de interactie met andere kinderen en volwassenen ervaren en ontdekken kinderen wat wel en niet werkt in de omgang met elkaar. Ook de ervaring van "in een groep zijn" en daar je weg in vinden draagt hieraan bij. Kinderen ontwikkelen hierdoor sociale vaardigheden en kennis hierover, wat belangrijk is om goed te kunnen functioneren in de maatschappij.

Kinderopvang 't Nest biedt veel mogelijkheden voor interacties en groepsprocessen. De kinderen spelen soms in een grotere groep, soms in een klein groepje of met zijn tweetjes. Soms met leeftijdgenootjes en dan weer met oudere of juist jongere kinderen. Ze kunnen binnen de eigen basisgroep, maar ook met andere kinderen in het kindercentrum samen spelen, krijgen een band met elkaar en gaan vriendschappen aan. Ze leren de pedagogisch medewerker van de eigen stam/basisgroep, maar ook van de andere groepen kennen.

Hierdoor ontdekken ze hoe ze met heel verschillende mensen kunnen omgaan in uiteenlopende situaties.

Samen iets maken, delen, op je beurt wachten, rekening houden met elkaar, elkaar vertrouwen, je inleven in een ander maar ook voor jezelf leren opkomen en elkaar helpen, zijn ervaringen die kinderen dagelijks meemaken in een groep. Ook ervaringen als: met elkaar nieuwe ontdekkingen doen, een fantasiespel verzinnen, winnen en verliezen, samen plezier hebben, leuke dingen doen, maar ook ruzies oplossen, verdriet delen en troosten komen regelmatig voor.

Samen eten, een nieuw kind in de groep verwelkomen, de kring in de ochtend, feest vieren, afscheid nemen als een kind van het centrum weggaat, zijn rituelen die de groep vormen, betrokkenheid geven en een gevoel van gezamenlijkheid doen ontstaan.

Bij de BSO liggen de basisbehoeften meer in de lijn van erbij horen, identiteitsvorming, invloed uit kunnen oefenen en persoonlijke relaties leggen. BSO kinderen spelen het liefst met leeftijdgenootjes en met kinderen van de eigen sekse.

We stimuleren positieve interactie tussen de kinderen en geven kinderen de ruimte om hun eigen weg te vinden in het contact, ook als er onenigheid of kleine conflicten ontstaan tussen kinderen. Kinderen kunnen conflicten vaak op een goede manier oplossen als ze daar de gelegenheid voor krijgen.

De pedagogisch medewerker is gericht op positieve interactie en heeft een voorbeeldfunctie. Zo leren kinderen van elkaar en van de pedagogisch medewerker hoe ze op een rustige, open manier ruzies en conflicten kunnen oplossen en hoe ze deze kunnen voorkomen. De pedagogisch medewerker ziet van een afstandje toe en houdt in de gaten of de kinderen er zelf uitkomen. Waar nodig wordt er hulp, ondersteuning en/of advies geboden.

Per situatie schat de pedagogisch medewerker in wat dit kind nodig heeft. Hierbij wordt aangesloten op de ontwikkelingsfase en leeftijd van het kind.

We respecteren kindervriendschappen en houden rekening met de verschillende en wisselende behoefte en ontwikkeling van de kinderen om samen of juist liever individueel te spelen.

Aan tafel willen sommige kinderen bijvoorbeeld graag naast elkaar zitten. We houden daar rekening mee.

We zorgen dat de inrichting van de ruimtes en het aanbod van spelmaterialen en activiteiten uitnodigen tot sociale interacties. Door bijvoorbeeld verschillende hoeken in te richten kunnen kinderen min of meer ongestoord naast elkaar spelen. Tegelijkertijd kunnen de kinderen makkelijk naar een andere plek lopen en zien wat andere kinderen doen. Door op een structurele en afgewogen manier ook de andere ruimtes en bijv. een gang of hal voor meerdere basisgroepen te gebruiken ontstaat er nog meer gelegenheid om kinderen uit andere (leeftijd) groepen te ontmoeten.

In het overdragen van waarden en normen hebben wij een belangrijke voorbeeldfunctie. Daarnaast nemen we de tijd om uit te leggen waarom we iets belangrijk vinden en wat de reden van regels is. Met oudere kinderen gaan we hierover in gesprek. Ook betrekken we hen bij het maken van afspraken en het vaststellen van regels. (zie kinderparticipatie)

In onze manier van communiceren zijn wij een voorbeeld voor de kinderen. Kinderen leren van ons respect te hebben voor elkaar, elkaar vriendelijk te benaderen en helpen. We spreken kinderen hierop aan. We accepteren niet dat kinderen uitgelachen worden. Ook praten we niet óver anderen, maar mét hen. Zo betrekken we de kinderen waar dat kan ook in de overdracht naar ouders.

We leren kinderen respect te hebben niet alleen voor elkaar maar ook voor al wat leeft en leren hen zorgvuldig om te gaan met hun omgeving. We onderzoeken levende beestjes in de tuin, gaan zorgvuldig om met planten en struiken en betrekken kinderen bij de verzorging ervan.

We brengen kinderen zorg voor hun omgeving bij door samen op te ruimen en goed om te leren gaan met spelmateriaal. We zorgen ervoor dat de groep er verzorgd uitziet en dat het spelmateriaal op de groep heel en compleet is. Ook gaan we zorgvuldig om met eten en drinken. We zijn ons ervan bewust dat we als volwassenen een voorbeeldfunctie hebben in het omgaan met elkaar en de omgeving.

In de groep komen verschillende culturen en achtergronden samen. We wisselen ervaringen uit en gebruiken verhalen en foto's om kinderen te laten kennismaken met die verschillen. Ook streven we ernaar om kinderen met een beperking, waar dat mogelijk is, op te vangen. Sommige groepen onderhouden contact met ouderen in een bejaarden- of verzorgingstehuis.

In het overdragen van waarden en normen hebben wij een belangrijke voorbeeldfunctie.
We leren kinderen zichzelf, elkaar en hun omgeving met respect te behandelen.

Hoofdstuk 3

Pedagogische werkwijze

3.1 Groepen

Samen zijn in een groep is van wezenlijk belang om kinderen op een natuurlijke wijze te leren in een vrije situatie in een groep te functioneren. De kinderopvang is daarvoor een geweldige “proeftuin”. De kinderen oefenen onbewust hun sociale vaardigheden, omgaan met elkaar, rekening houden met elkaar, wachten op elkaar. Op de buitenschoolse opvang leren ze het vervullen van allerlei groepsrollen, zeker omdat de groep iedere dag anders is van samenstelling. Ze oefenen verantwoordelijkheid nemen, incasseren van verlies, je houden aan afspraken, het zoeken van grenzen en er soms overheen gaan.

Aandacht voor een positieve groeps sfeer staat centraal binnen het dagelijks werk; het bevordert de contacten tussen de kinderen en ieder kind kan zichzelf zijn. Een positieve groeps sfeer wordt voor een belangrijk deel gestimuleerd door de pedagogisch medewerkers; ze nemen de kinderen serieus, ze hebben respect voor de verschillen, ze stralen warmte en openheid uit en ze zien alle kinderen. Kinderen kopiëren dit positieve gedrag van de pedagogisch medewerkers en hierdoor worden het onbeschreven regels van de groep.

Voor de beroepskracht-kind-ratio en de groepsgrootte hanteren wij de normen uit het convenant De groepsgrootte op kinderdagverblijf /het peuterprogramma of de BSO is afhankelijk van de leeftijd. Daarnaast speelt voor de maximale groepsgrootte ook de beschikbare ruimte een rol. In het pedagogisch werkplan van ieder kindercentrum staat beschreven hoe de groepsindeling is in de betreffende locatie.

Dagopvang/peuterprogramma:

In de dagopvang en het peuterprogramma maken kinderen deel uit van een vaste groep, deze groep wordt de stamgroep genoemd. De stamgroepen in de kindcentra van kinderopvang 't Nest bestaan uit kinderen van ongeveer gelijke leeftijd (horizontale groepen) of kinderen van uiteenlopende leeftijden (verticale groepen). In sommige kindcentra verblijven kinderen de gehele dag in hun stamgroep, in andere wordt gewerkt met een zogenoemd opendeurbeleid waarbinnen kinderen gedeelten van de dag buiten hun eigen stamgroep kunnen spelen. In het werkplan per locatie staat beschreven hoe de stamgroepen in het kindcentrum zijn ingedeeld.

3+ groep:

Ieder kind is uniek en heeft eigen interesses, mogelijkheden en kwaliteiten. Ook heeft ieder kind een natuurlijke drang zich te ontwikkelen en de wereld te ontdekken. Dit doet het kind op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. Wij willen aansluiten bij de behoeften en mogelijkheden van alle kinderen. Dat doen we door goed te kijken en te luisteren naar de initiatieven die kinderen zelf nemen en uit te gaan van hun belevingswereld. Wij zorgen voor een veilige én uitdagende omgeving waarin kinderen zich geborgen weten en gewaardeerd voelen. We gaan uit van wat kinderen zelf kunnen en stimuleren hen om zich te ontwikkelen tot zelfstandige, competente persoonlijkheden.

Peuters vanaf 3 à 3 ½ jaar zoeken naar andere uitdagingen. In de 3+ groep kunnen kinderen met leeftijdgenootjes spelen en met ander spelmateriaal, dat is afgestemd op hun behoeften en mogelijkheden. Dit doen we door ons aanbod en begeleiding hierop af te stemmen. We werken in kleine groepjes, zodat kinderen aan bod en tot hun recht komen. Hierbij werken we met de VVE-methodiek “Startblokken van basisontwikkeling”.

Kinderen vanaf 3 jaar hebben vaak een grote behoefte aan ander spel en spelmaterialen om meer te leren en bepaalde zaken onder de knie te krijgen. De kinderen willen daarin serieus genomen worden. Op deze leeftijd krijgen ze steeds meer oog voor de wereld om hen heen en ontstaat de behoefte om de wereld te gaan begrijpen. Dit doen we door gebruik te maken van betekenisvolle thema's die betrekking hebben op allerlei zaken uit het dagelijks leven van de kinderen.

Er zijn uitdagende spellen en materialen die de kinderen prikkelen om mee aan de slag te gaan. Kinderen vinden het leuk om zoveel mogelijk zelf te doen. Dit geeft zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld.

De groep is ingericht met verschillende speelhoeken. Zo stimuleren wij de kinderen zelf te kiezen met wat en wie ze willen spelen en daardoor de zelfstandigheid.

Dagelijks is er veel aandacht voor spel, creatieve activiteiten, sociale- en taalontwikkeling en gezelligheid. Bij deze activiteiten richten we ons op de brede ontwikkeling: Actief zijn, initiatieven nemen en plannen maken; communiceren en taal; samenspelen en samen werken; verkennen van de wereld; uiten en vormgeven; voorstellingsvermogen en creativiteit; omgaan met symbolen, tekens en betekenissen; zelfsturing en reflectie; onderzoeken, redeneren en probleem oplossen.

De specifieke kennis en vaardigheden hiervoor zijn: motorische vaardigheden; waarnemen en ordenen; woorden en begrippen; sociale vaardigheden; omgaan met gereedschappen en technieken; schematiseren; hoeveelheden en bewerkingen; geschreven en gedrukte taal.

BSO:

Ook op de BSO maken kinderen deel uit van een vaste groep, deze groep wordt de basisgroep genoemd. De samenstelling van deze groep is per locatie verschillend. Er zijn groepen met kinderen die variëren in leeftijd van 4-12 jaar (verticale groep) of dezelfde leeftijd hebben 4-8 en 8-12 jaar (horizontale groep). In sommige kindcentra verblijven kinderen de gehele (mid)dag in hun basisgroep, in andere wordt gewerkt met een zogenoemd open-deuren-beleid, waarbij kinderen de (mid)dag buiten de eigen basisgroep aan activiteiten deelnemen. In het werkplan per locatie staat beschreven hoe de basisgroepen zijn ingedeeld.

Leeftijdscategorisering

De BSO is bedoeld voor kinderen van 4 tot 13 jaar. De prepuber van 10 jaar is echter qua competenties, behoeften en interesse niet te vergelijken met de kleuter van 4. Toch krijgen alle kinderen bij ons de gelegenheid hun eigen talenten in te zetten en te exploreren. De BSO biedt de kinderen ervaringen die aansluiten bij hun mogelijkheden en hun behoeften, waarbij we proberen de kinderen net op een ander spoor te zetten dan wat ze gewend zijn. Ze ervaren en leren nieuwe dingen en verkennen hun grenzen.

Bij de verdeling van de groep is het belangrijk alert te zijn op de verdeling jongens-meisjes. Jongens en meisjesgroepen spelen anders. Meisjes spelen vooral in kleine groepjes en delen veel ervaringen door samen te praten. Meisjes zoeken naar populariteit. Ze willen door anderen geaccepteerd worden, zeker door volwassenen. Jongens daarentegen onderzoeken door middel van fysiek spel hoe een situatie in elkaar zit. Ze hebben ruimte nodig. Jongens vechten met elkaar om een hun positie in de groep vast te stellen. Hun gedrag is veelal competitief en ze zijn minder gericht op de volwassenen.

Binnen de BSO hebben we de ruimte voor deze verschillen in omgang, maar het gemengd spel proberen we door ons activiteiten aanbod ook te stimuleren. We vinden het belangrijk dat we soms als een groep samenspelen, waarin jongens en meisjes van elkaar kunnen leren.

3.1.2. De dagindeling:

Dagopvang/ peuterprogramma:

Een groep binnen de dagopvang dan wel peuterprogramma heeft een vast dagritme. De dag is ingedeeld met vaste momenten voor bijvoorbeeld eten, rusten en verschonen. Een vaste dagindeling zorgt voor structuur binnen de groep, het geeft kinderen houvast en het schept veiligheid. Dagritmes zijn per kindcentrum en soms per groep verschillend. Het kindcentrum maakt hierin eigen keuzes, afhankelijk van de mogelijkheden, de wensen van ouders en behoeften van kinderen.

Het dagritme moet bijdragen aan een prettig verloop van de dag; we zien het dan ook als middel en niet als doel op zich. Binnen het dagritme is daarom ruimte voor flexibele aanpassing aan bijvoorbeeld toevallige omstandigheden en individuele kinderen. In de werkplannen per locatie zijn de dagritmes beschreven. Kinderen leren het dagritme kennen door vaak benoemen en uitleggen, door kaartjes, foto's of pictogrammen, door vaste rituelen of liedjes bij overgangen (naar buiten) of activiteiten (opruimen).

Buitenschoolse opvang:

De BSO stemt de openingstijden af op die van de omringende basisscholen. Hierdoor is een dag niet altijd hetzelfde. Er zijn lange en korte middagen, studie- en vakantie-dagen. Dit houdt in dat er ook verschillende soorten dagprogramma's zijn. Het dagelijkse werk bestaat uit vaste elementen. Deze elementen geven richting aan de vulling van de (mid)dag. De pedagogisch medewerkers houden in de gaten of alles voldoende aan bod komt. Zo is er altijd het halen uit school of de binnenkomst van de kinderen en de eet- en drinkmomenten. Daarnaast komen vrij spel en activiteiten aan bod, maar moet er ook rekening

gehouden worden met individuele aandacht en persoonlijke verzorging. Het opruimen, de oudercontacten en het afscheid sluiten meestal de (mid)dag af. De locaties beschrijven in hun werkplan het ritme van de verschillende (mid)dagen van hun eigen groep of locatie.

3.1.3. Activiteiten

Dagopvang/ peuterprogramma: Spelen is een aangeboren behoefte. Kinderen gaan altijd spelen. Via spel verwerken kinderen de dingen die zij dagelijks beleven of kunnen ze hun energie kwijt. Alle groepsruimten en andere speelruimtes (hal, buitenspeelplaats) worden op een zo doordachte manier ingericht waardoor de kinderen worden geprikkeld tot spelen en ontdekken.

We bieden bewust verschillende hoeken en afgeschermdde speelplekken aan. Kinderen voelen zich prettig als ze zich even kunnen terugtrekken en hun eigen spel kunnen spelen. Door een activiteit enthousiast te starten en kinderen nieuwsgierig te maken, zorgen we ervoor dat kinderen uitgedaagd worden.

Op alle kinderopvang locaties en peuterprogramma groepen, wordt tijdens het reguliere programma gewerkt met de VVE-methodiek "Startblokken van basisontwikkeling". Een pedagogische werkwijze waarbij spelenderwijs activiteiten aangeboden worden, die gericht zijn op alle ontwikkelingsgebieden van het kind. Er wordt gebruik gemaakt van thema's. De inhoud van de thema's hebben betrekking op allerlei zaken uit het dagelijks leven van de kinderen: eten en drinken, op vakantie gaan, naar de speeltuin, naar de bakker, enzovoort. Het doel van een thema is kinderen op alle mogelijke manieren te laten kennismaken met het ontdekken en beleven van de wereld om hen heen. Zo leren zij spelenderwijs de wereld kennen en begrijpen. Tevens worden, spelenderwijs, de verschillende ontwikkelingsaspecten zo optimaal mogelijk gestimuleerd. Er is een nauwe samenwerking met de bibliotheek als het gaat om de taalontwikkeling van het kind. In samenwerking worden themakisten samengesteld voor de thema's.

Buitenschoolse opvang: Kinderen in de schoolleeftijd ontwikkelen graag hun talenten en vaardigheden. De BSO is te typeren als een vrijetijdsvoorziening. Er wordt een breed pakket van (spel)activiteiten aangeboden, waarmee we aansluiten bij deze behoefte aan spelen en ontwikkelen van kinderen. Wij maken onderscheid in vrije activiteiten, open activiteiten, gestructureerde activiteiten en vakantie activiteiten.

Vrije activiteiten

Activiteiten die kinderen graag zelf doen. Deze activiteiten ontstaan spontaan, vanuit een idee van het kind. De pedagogisch medewerker sluit hierbij aan en speelt mee om zo het spel te verdiepen.

Open activiteiten

Opgezet en georganiseerd door pedagogisch medewerkers, gebruik makend van de ideeën van kinderen. Deelname is een vrije keus. Als een kind eenmaal heeft gekozen, dan stimuleren wij hem om dit ook af te maken. Dat hoort bij de verantwoordelijkheid nemen voor de keuzes die je maakt.

Vakantieactiviteiten

In de vakanties zijn de kinderen een hele dag op de BSO. Een hele dag om allemaal leuke dingen te doen. Er wordt ruim van tevoren goed nagedacht over het vakantieprogramma. Er is immers meer tijd en dus meer te doen in de vakantie. Veelal wordt er met een thema voor de hele vakantieperiode gewerkt. De pedagogisch medewerkers zorgen voor een spetterend en uitdagend activiteitenprogramma door en voor de kinderen op de eigen locatie.

In de zomervakantie maken we er helemaal een feestje van. Op alle locaties worden rondom thema's activiteiten georganiseerd die vernieuwend, uitdagend en ook heel leuk zijn.

Toekomst Gestructureerde activiteiten

In 2018 wil de organisatie nog meer gestructureerde activiteiten aan gaan bieden: Workshops waar kinderen iets van leren op het gebied van drama en muziek, sport en spel, natuur en techniek, en kunst en atelier. Uitdagende, vernieuwende activiteiten die de kinderen zelf kiezen en van grote toegevoegde waarde zijn aan het activiteitenprogramma van de groep.

Kennis maken met een breedspectrum aan vernieuwende activiteiten en ontwikkelen van kennis op verschillende terreinen. Aangeboden door vakdocenten, pedagogisch medewerkers of in samenwerking met sportclubs en culturele instellingen.

3.1.4 Eten en drinken

Het tussendoortje of de maaltijd is belangrijk voor kinderen, maar minstens zo belangrijk is de sfeer waarin het eten en drinken plaatsvindt. Als het gezellig is, is het fijn om aan tafel te zitten. We zorgen voor een goede sfeer en voldoende rust tijdens het tussendoortje en de lunch. We eten met zijn allen zodat de kinderen contact hebben met elkaar. Onze begeleiding is open en betrokken. Waar nodig helpen of stimuleren we kinderen, maar we gaan flexibel om met de groep. Als een kind nog niet lang aan tafel kan zitten, bijvoorbeeld als het nog aan het wennen is of moeite heeft met te lang stil zitten, dan mag het eerder van tafel. We leggen dit uit aan de andere kinderen.

3.2 De pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerker is degene die vormgeeft aan het pedagogisch beleid in haar werk met de kinderen in het kindercentrum. Zij is hierin de belangrijkste factor.

Elke pedagogisch medewerker heeft kennis van de ontwikkeling van kinderen, van verzorging, gezonde voeding en hygiëne. Dit beschouwen we als de basiskennis.

Het in de praktijk vertalen van de pedagogische visie, uitvoeren van de doelstellingen en de uitgangspunten, vraagt de volgende belangrijke competenties van de pedagogisch medewerker:

- Een positieve houding en een positieve benadering van kinderen.
- Een sensitieve en responsieve houding: goed kijken naar kinderen om het kind te leren kennen en aanvoelen wat elk kind nodig heeft.
- Praten en uitleggen op het niveau van de kinderen: vertellen wat je doet en wat je ziet.
- De ontwikkeling van kinderen stimuleren door actief en bewust in te spelen op de interesse van kinderen en nieuwe elementen aan te reiken.
- Een stimulerende omgeving bieden en er zorg voor dragen dat kinderen ervaringen kunnen opdoen binnen alle ontwikkelingsaspecten.
- Open staan voor andere ideeën, andere meningen, andere culturen. Respect voor de kinderen, de ouders en voor elkaar.
- Reflectie op het eigen werk en het eigen handelen: het waarom en “waarom zo” ter discussie durven en kunnen stellen. Feedback kunnen ontvangen en durven geven.
- Vanzelfsprekendheden kunnen loslaten. Durven en kunnen veranderen.
- Besef en bewustzijn van de rol en van de voorbeeldfunctie voor kinderen, zowel in het omgaan met de kinderen als met de collega-teamleden en andere volwassenen.
- Flexibiliteit en creativiteit: mogelijkheden zien en benutten. Zowel intern als extern.
- Elkaars kwaliteiten kunnen en willen benutten.
- Interactievaardigheden en communicatieve vaardigheden, zowel gericht op de kinderen, ouders, als collega’s.
- Ervoor zorgen dat de ouder/verzorger voelt dat zijn kind in vertrouwde handen is.
- Samenwerking: met collega’s, met externe organisaties of personen.
- Zorgvuldig kunnen omgaan met vertrouwelijke informatie

We besteden veel aandacht aan scholing, coaching en ontwikkeling van pedagogisch medewerkers. Het regelmatig trainen, coachen van pedagogisch medewerkers zorgt voor een beter groepsklimaat en hoger welbevinden van de kinderen. Ook krijgt de pedagogisch medewerker volgens een afgesproken structuur en met regelmaat werkbegeleiding in de vorm van werkoverleg en teamoverleg door de clustermanager

De clustermanager wordt op pedagogisch gebied ondersteund door de pedagogisch coach.

3.3 Mentor

Persoonlijke aandacht vinden wij belangrijk, dat betekent dat iedere pedagogisch medewerker mentor is van een aantal kinderen uit haar groep.

Het geeft een positieve bijdrage aan het welzijn en welbevinden van het kind. Een intensieve en vertrouwde relatie tussen de pedagogisch medewerker en het kind draagt bij aan de emotionele veiligheid. Doordat deze basis van emotionele veiligheid wordt verstevigd is er ook meer ruimte voor de ontwikkeling van het kind.

Het kind kan met meer zelfvertrouwen ontdekken, spelen en leren.

De mentor is een pedagogisch medewerker van de eigen groep die het kind regelmatig ziet. Als er bijzonderheden zijn rond de ontwikkeling van een kind, dan bespreekt de mentor deze met zijn of haar collega's van de groep en de ouders en indien nodig met de zorg coach. Op deze manier kan er vroegtijdig in gegaan worden op de ontwikkel behoefte van het kind.

Mentoren zetten hun kennis, bekwaamheid en (levens)ervaring in om kinderen te helpen hun ontwikkelingsdoelen te bereiken. Zij doen dat vanuit aanvaarding, echtheid en empathie. Het wordt op onderstaande wijze vormgegeven.

Rol mentor bij de 0-4 jarigen:

- Respecteert de dynamiek van het kind
- Observeert welbevinden en betrokkenheid van het kind
- Verzamelt observaties over de ontwikkeling van het kind en noteert dat digitaal in KIJK!
- Registreert de ontwikkeling op het moment dat het kind van groep verandert, 1x per jaar in de digitale versie van KIJK (0-4 jaar)
- Bespreekt de ontwikkeling van kind in de groepsbespreking middels het kind bespreking /ontwikkel behoefte format
- Stelt bij VVE kinderen het actieplan op en heeft zicht op de effecten
- Schakelt de zorg coach in, indien nodig
- Onderhoudt de contacten met ouders en is aanspreekpunt voor ouders
- Geeft wijziging van stamgroep dan wel overgang naar de basisschool door aan de SPM er
- Zorgt voor een goede overdracht bij overgang naar een nieuwe mentor
- Spreekt het vieren van de verjaardag van het kind met de ouders af. Het kan wel zo zijn dat de verjaardag van het kind gevierd wordt op een dag dat de mentor er niet is , maar wel de andere vaste pedagogisch medewerker
- De SPM-er zorgt dat het overzicht van de mentoren actueel blijft in Konnect
- In de dagopvang en peuter(groep) programma is duidelijk zichtbaar wie de mentor van het kind is
- Mentoring staat periodiek op de agenda van de groepsbespreking
- De pedagogisch coach, coacht de mentor op de door haar geformuleerde coaching vraag middels VIB

Rol mentor bij de 4-12 jarigen:

- In de BSO is duidelijk zichtbaar wie de mentor van het kind is
- De mentor in de BSO " is iemand waar je iets aan hebt", een maatje, het aanspreekpunt
- De mentor in de BSO verzamelt gegevens over het welbevinden en betrokkenheid van het kind en betreft het kind daar ook bij.

3.4 Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach

De pedagogisch beleidsmedewerker/coach draagt bij aan de kwaliteit van kinderopvang 't Nest en heeft twee belangrijke taken.

Ze houdt zich enerzijds bezig met de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid. Anderzijds coacht zij de pedagogisch medewerkers bij hun dagelijkse praktijkwerkzaamheden.

Doel hierin is het versterken van het pedagogisch handelen op 4 aandachtsgebieden

- Ontwikkelingsgericht werken Startblokken, VVE methodiek
- Aansluiten bij de ontwikkelbehoefte van kinderen, observeren en registeren
- Coaching en ondersteuning vanuit het ontwikkelen van een professionele cultuur
- Versterken van de interactie met en tussen kinderen, ouders en collega's

De pedagogisch beleidsmedewerker/coaches, beleidsmedewerker kwaliteit en zorg coördinator vormen samen het Pedagogisch Kwaliteit Team. Twee wekelijks komen de pedagogisch coaches bij elkaar en indien nodig sluit de beleidsmedewerker kwaliteit aan. Gerryan Huijs is formeel leidinggevende en Greetje de Vries geeft functioneel leiding/coaching aan het team.

Coaching dagelijkse praktijk werkzaamheden;

Dagopvang 0-4, peutergroep 2-4 jaar en buitenschoolse opvang 4 t/m 13 jaar

- Begeleidt, coacht en motiveert collega's in het pedagogisch handelen waarbij een proces gerichte benadering het uitgangspunt is, welbevinden en betrokkenheid het vertrekpunt
- Begeleidt, coacht en motiveert collega's in het ontwikkelingsgericht werken
- Begeleidt, coacht en motiveert collega's in het vormgeven van Startblokken
- Themaplanning, inrichten rijke speelleeromgeving en spel benutten als ontwikkelingsinstrument
- Begeleidt, coacht en motiveert collega's in de toepassing van KIIK 0-4 jaar en ontwikkeling volgen in de BSO.
- Draagt bij aan het ontwikkelen van een lerende organisatie vanuit permanent leren
- Draagt bij aan; Samen werken en samen leren
- Draagt bij aan het ontwikkelen van een professionele leergemeenschap
- Ondersteunt de senior pedagogisch medewerker en clustermanager bij de implementatie en uitvoering van het pedagogisch beleid. De coaching wordt geëvalueerd met de clustermanager en er vindt afstemming plaats over het vervolg.

Ontwikkeling en invoering pedagogisch beleid;

- Bewaakt het kwaliteitsniveau van het pedagogisch beleid, signaleert knelpunten en verbetermogelijkheden en doet verbetervoorstellen in het PKT
- Doet voorstellen voor deskundigheidsbevordering en veranderprocessen
- Bewaakt de borging en doorontwikkeling van het pedagogisch beleid en de observatie en registratie methode KIIK in de praktijk
- Levert een actieve bijdrage aan de beleidsontwikkeling, het vastleggen en de implementatie van beleid afgestemd op de lokale situatie, het pedagogisch werkplan is hier het uitgangspunt

Cluster/ locatie

De pedagogisch coach is niet voor onbepaalde tijd gekoppeld aan een cluster.

Elke locatie heeft voor een bepaalde tijd een pedagogisch coach (minimaal 6 maand).

Inzet pedagogisch coach; Coaching op de werkvloer

Coaching moment voor alle pedagogisch medewerker(s) welke zich richt op het versterken van het pedagogisch handelen op de werkvloer (met gebruik van video)

Samen wordt er gereflecteerd op de activiteit

- Heeft de activiteit betekenis voor het kind?
- Hoe ontwikkelt de activiteit zich?
- Komen de bedoelingen dichterbij en zien we observatiegegevens voor KIIK?
- Wat was jouw rol, jouw bijdrage, was die zinvol?

De coaching wordt in een team bijeenkomst geëvalueerd in bijzijn van de clustermanager.

Aan de hand van de beelden en het gesprek met elkaar formuleert het team nieuwe aandachtspunten voor een nieuwe periode

Inzet pedagogisch coach; Maatwerk

- Vraag gericht; de pedagogisch medewerker stelt haar coaching vraag
- Vraag gericht ; het team stelt de coaching vraag
- Zorgvraag; kind gerelateerd
- De Clustermanager brengt item in
- De vragen voor coaching worden besproken in het PKT en daar wordt afgewogen bij wie de vraag terecht komt (welke ervaring en/of expertise sluit goed aan bij de vraag)

Pedagogisch coach/ zorg coördinator

Daar waar de pedagogisch medewerker een coaching vraag heeft vanuit een zorgvraag betreffende de ontwikkeling van een kind uit de groep (zorg coaching) valt dit ook onder coaching op de

werkvloer. Bovenstaande geldt ook voor VVE kinderen. Er vindt altijd afstemming plaats met de zorg coördinator. Zij moet de zorg/aandacht kinderen altijd in beeld hebben. Dit geldt ook voor de voorschoolse intern begeleider.

3.5 Inzet vrijwilligers en stagiaires

Pedagogisch medewerkers worden in hun werkzaamheden ondersteunt door vrijwilligers die met name tijdens het peuterprogramma actief zijn. Onder regie van de pm'ers helpen zij met alle bezigheden die betrekking hebben op de verzorging van de kinderen, het doen van activiteiten of het (mee) uitvoeren van toezicht op de groep. Het takenpakket van de vrijwilligers is beschreven in het vrijwilligersbeleid. Vrijwilligers worden boventallig ingezet.

Soms is er een stagiaire in de groep. De opleiding die een stagiaire volgt en het niveau dat hij of zij hierin bereikt heeft, bepaalt de mate waarin zij of hij ondersteuning mag bieden bij het activiteiten aanbod en de begeleiding van de kinderen. De stagiaires zijn in principe boventallig (extra). De stagiaire (pedagogisch werk) doet onder begeleiding van de pm'er mee aan alle onderdelen van het programma. Afhankelijk van de vorderingen in de stage neemt zij het initiatief bij de kring, bereidt ze het activiteitenprogramma mee voor en begeleidt zij de activiteiten. Een stagiaire oefent met het kind-volg-systeem. Daarnaast verricht de stagiaire allerlei voorkomende ondersteunende taken. Als de clustermanager en de werkbegeleider vinden dat de stagiaire in staat is om onder toezicht zelfstandig verantwoordelijk te zijn voor de groep, kan zij, incidenteel en onder vastgestelde voorwaarden uit de cao Kinderopvang, worden ingezet naast een gediplomeerd pedagogisch medewerker.

Hoofdstuk 4

Kerntaak 2 Volgen (observeren) en signaleren en registreren

Gezien de kernopdracht “het bieden van optimale ontwikkelingskansen” heeft kinderopvang ‘t Nest de verantwoordelijkheid om elk kind in zijn of haar ontwikkeling te volgen.

De kinderopvang is een plaats waar eventuele achterstanden en/of ontwikkelingsproblemen op een vroegtijdig moment gesignaleerd kunnen worden. Tijdige signalering van een eventuele achterstand of ontwikkelingsstoornis maakt het mogelijk om adequate hulp in te schakelen voor het kind. Indien aan de orde wordt er een kind-overleg gepland in het bijzijn van de zorgcoördinator. Bij dit overleg kan een jeugdverpleegkundige vanuit het consultatiebureau aanwezig zijn. Eventuele problemen/signalen worden gezamenlijk besproken.

Iedere kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Bij de meeste kinderen is geen reden tot bezorgdheid, maar soms kunnen er vragen zijn over de ontwikkeling. Deze bespreekt de pedagogisch medewerker met de ouder(s)/verzorger(s). Het doel van zo’n gesprek is uitwisselen van ervaringen en het afstemmen van een aanpak

Onze pedagogisch medewerkers hebben niet alleen door hun opleiding maar ook door jarenlange ervaring met kinderen van 0-12 jaar een grote kennis opgebouwd van deze specifieke leeftijdsfase. Deze kennis willen zij graag delen. Dat wil zeggen dat zij ouders gevraagd, maar soms ook ongevraagd, pedagogisch adviezen geven. Wanneer zij bijvoorbeeld zien dat een kind veel moeite heeft met afscheid nemen zullen zij ouders adviseren dit toch vooral kort en duidelijk te blijven doen. Uiteraard wordt er met ouders van gedachten gewisseld over hun visie op opvoeden en hun eigen kind.

Bij opvoedingsvragen of behoefte aan opvoedingsondersteuning verwijzen we ouders en kind door naar externe deskundigen, bijvoorbeeld het CJG, een logopediste, orthopedagoog, kinderfysiotherapeut of jeugdarts van het consultatiebureau. Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid voor hun kind. Wanneer ouders eventuele adviezen niet opvolgen en geen verdere stappen ondernemen, dienen we dit te respecteren. Hierop is één uitzondering: bij vermoeden van kindermishandeling wordt contact opgenomen met Veilig Thuis. ‘t Nest heeft regelmatig overleg met het consultatiebureau.

4.1 Observeren, Signaleren en registreren Kinderen van 0-4 jaar in de kinderopvang/peuterprogramma:

Een gerichte signalering vraagt om deskundige aanpak. Alle pedagogisch medewerkers bij ‘t Nest zijn hierin geschoold. Ouders zijn bij de gerichte signalering de belangrijkste samenwerkingspartner. De drempel om met ouders in contact te treden en samen te werken bij het oplossen van kleine problemen is erg laag. Alle kinderen binnen ‘t Nest worden nauwlettend en systematisch gevolgd en geobserveerd. Hierbij wordt er gebruikgemaakt van een kind-volgsysteem waarbij de ontwikkeling van ieder kind frequent wordt geregistreerd.

Alle kinderen worden op 4 momenten geobserveerd (bij ongeveer 12, 24, 36 en 44 maanden). De pedagogische medewerkers bespreken tijdens de jaarlijkse oudergesprekken de ontwikkeling van het kind met de ouders. De functies van het volgen zijn:

- Het registreren van de ontwikkeling op verschillende gebieden;
- Alle pedagogisch medewerkers binnen een accommodatie werken met hetzelfde observatieformulier;
- Eventuele ontwikkelingsachterstanden worden vroegtijdig gesignaleerd;
- Het observatieformulier is een goede leidraad voor het gesprek met ouder(s).

Al deze informatie wordt verwerkt in het overdrachtsformulier. De pedagogisch medewerker bespreekt de informatie over de ontwikkeling van een kind eerst met de ouders en geeft deze informatie daarna, met toestemming van de ouders, door aan de toekomstige basisschool.

Bij de zorg kinderen is de warme overdracht altijd minimaal 3 maanden voordat het kind naar de basisschool gaat met ouders, zorg- coördinator en de interne begeleider van school. Hierbij zijn ook de pedagogisch medewerker en de leerkracht van groep 1 aanwezig.

Soms laat een kind opvallend gedrag zien of vraagt het extra aandacht en begeleiding. Ook kan het zijn dat ouders zich zorgen maken over hun kind. Allereerst vinden we het belangrijk de signalen helder te krijgen en de zorgen te delen. We maken hiervoor gebruik van de procedure “opvallende ontwikkeling”. Alle pedagogisch medewerkers zijn getraind in het werken met deze procedure.

Zorg- kinderen worden op de groep geobserveerd door de zorgcoördinator. In overleg met de pedagogisch medewerker zetten we Video Interactie Begeleiding (VIB) in om middels beelden een beter beeld te krijgen van de ontwikkeling en behoefte van het kind en eventueel advies te krijgen in de begeleiding van het kind. We bespreken in het werkoverleg wat het kind nodig heeft en hoe we daaraan tegemoet kunnen komen. Met de ouders volgen dan één of meerdere gesprekken waarin we een plan van aanpak bespreken en evalueren. Naar aanleiding van de bevindingen kunnen we indien nodig de expertise van J.G.Z. of andere externen inschakelen om ons te adviseren in de juiste begeleiding van het kind. Daarnaast maakt 't Nest gebruik van de Meldcode Kindermishandeling, welke wordt ingezet bij vermoedens of signalen van mishandeling of verwaarlozing. Hierin staat beschreven op welke momenten en op welke manier gesprekken met ouders gevoerd worden.

Kijk observatiemethode

Dynamiek scholengroep en Akkoord-PO hebben op de meeste scholen gekozen voor de observatiemethode KIJK!! Dit omdat het goed aansluit bij de visie van 't Nest en het meest volledige observatiesysteem lijkt, dat qua werkwijze prima aansluit bij de meeste systemen die in de basisschool worden gebruikt. Op een groot aantal locaties werken onze medewerkers dan ook met deze (soms al digitale) methode.

Algemeen:

Pedagogisch medewerkers willen de kinderen uit hun groep graag zien groeien in hun ontwikkeling. Elk kind is anders en ontwikkelt zich ook anders. Goed Kijken is belangrijk om te zien hoe het met de kinderen gaat. Vaak gaat dat 'automatisch' of krijg je een 'onderbuikgevoel'. Kinderopvang 't Nest heeft, in overleg met

Waarom sluit de methode KIJK! goed aan bij de visie van kinderopvang 't Nest

KIJK! brengt de totale ontwikkeling van kinderen in kaart. Daarbij is de sociaal emotionele basis van het kind vooropgezet. Vanuit de visie van 't Nest dat een kind zich pas volop ontwikkelt als het lekker in zijn of haar vel zit sluit deze methode goed aan. De werkwijze van KIJK is gericht op KIJKEN, KIEZEN, DOEN.

Kijken:

We observeren de ontwikkeling van het kind in onze dagelijkse bezigheden binnen de groep. We hebben op allerlei manieren contact met het kind, we zien wat ze doen, waar hun belangstelling naar uit gaat, hoe ze reageren hoe ze iets vastpakken. We kijken en luisteren naar ze, we pakken ze vast, geven een knuffel en lachten naar peuters. Allerlei voorbeelden van onze dagelijkse routine en momenten dat we naar kinderen kijken.

Kiezen:

Alle indrukken die we bij het KIJKEN op doen, geven ons een beeld van de ontwikkeling van het kind. Van alles wat het kan, van wat het begrijpt en weet, van of het goed in zijn vel zit en zich uitgedaagd voelt door de omgeving. Op basis van deze observatie schatten we in, in welke ontwikkelingsfase het kind zich bevindt en of het toe is aan de volgende fase. De mijlpalen in de ontwikkelingslijn bij KIJK zullen hierbij helpen.

Doen/Handelen:

Simpelweg door met het kind mee te spelen en uit te proberen of de nieuwe stap aanslaat bij het kind. Het gaat er bij deze stap om wat het kind bijna kan, maar nog niet alleen kan; het heeft hierbij de hulp nog (even) nodig. Als blijkt dat het kind nog niet toe is aan de volgende fase, dan leggen we het accent op bevestiging en aanmoediging en kiezen we voor geplande activiteiten die bijdrage aan het voltooien van de bestaande fase.

Observeren:

Kinderen worden continu geobserveerd in betekenisvolle speel-werkmomenten, in situaties waarin ze bezig zijn met spontane, zelfgekozen activiteiten. Op basis van de observatie kan de PM-er een individueel dan wel een groepsplan opstellen met gerichte activiteiten om de kinderen verder te helpen in hun ontwikkeling.

Ontwikkelingslijnen:

- We observeren zoveel mogelijk bij geplande en vrije activiteiten, dan krijgen we een duidelijk beeld van het kind.
- We trekken alleen de lijn door wanneer de ontwikkeling duidelijk aanwezig is, dus bij twijfel laten we het open staan. We kunnen ook nog gebruik maken van de tekens:
± twijfelachtig - niet optimaal.
Indien nodig schrijven we er aanvullende informatie bij.

Registeren van kindgegevens bij kinderen van 0-4 jaar (dagopvangkinderen)

De observatiemethode KIJK! wordt ingevuld door Mentor PM-er van het desbetreffende kind. Minimaal vier keer wordt de observatie digitaal vastgelegd. Te weten:

1^e keer rond hun eerste levensjaar (basiskenmerken en betrokkenheid 0-2 jaar)

2^e keer net voordat ze de overstap maken naar de peutergroep dus rond de twee jaar.

(basiskenmerken 0-2 jaar en betrokkenheid) en ontwikkelingslijnen

3^e keer: rond de drie jaar (basiskenmerken en betrokkenheid 2-4 jaar en ontwikkelingslijnen)

4^e keer: twee maanden voordat het kind naar de basisschool gaat. (basiskenmerken en betrokkenheid 2-4 jaar en ontwikkelingslijnen)

Deze eindobservatie wordt met de ouders tijdens het eindgesprek besproken. Na goedkeuring en ondertekening van de ouders worden de gegevens door de SPM-er overgedragen naar de desbetreffende school

Jaarlijks worden de observatiegegevens met de ouders besproken. Mocht uit de observatie en registratie blijken dat een kind een (mogelijke) achterstand heeft wordt, in overleg met de clusterverantwoordelijke, de zorgcoördinator ingeschakeld. Het oudergesprekformulier wordt hiervoor gebruikt.

Bespreking gegevens van de voorschoolse voorziening met de basisschool

Kinderen ontwikkelen zich zonder problemen

De PM-er bespreekt de bevindingen van de observaties van de aan haar toegewezen kinderen met collega's en legt de observatie digitaal vast. Na overleg en goedkeuring van de ouders volgt een overdracht naar de basisschool. Dit kan zowel face tot face met de desbetreffende leerkracht als telefonisch plaatsvinden. De PM-er geeft aan dat er geen bijzonderheden zijn omtrent de ontwikkeling van het kind.

Aandachtskinderen

Aandachtskinderen zijn kinderen die op een bepaald gebied extra aandacht nodig hebben. Als er onduidelijkheden of vragen over bepaalde ontwikkelingsgebieden zijn, wordt dit, na goedkeuring van de ouders, met de zorgcoördinator besproken. Deze bekijkt, samen met de PM-er, welke stappen ondernomen dienen te worden.

Na overleg en goedkeuring van de ouders volgt altijd een warme overdracht naar de basisschool.

Zorgkinderen

Is er sprake van een complexe problematiek, dan treedt het protocol "zorgkinderen" in werking.

De zorgcoördinator bespreekt de kinderen, na goedkeuring van de ouders, met de interne begeleider van de desbetreffende basisschool minimaal 3 maanden voor de start op de basisschool

De ouders zijn bij het gesprek aanwezig. Met de ouders moet besproken worden wat er mondeling wordt overgedragen aan de leerkracht. Het overdrachtdossier wordt als uitgangspunt voor de mondelinge overdracht.

Procedure overdracht

Voordat er gestart wordt binnen de instelling om voor ieder kind een overdracht te doen, moeten eerst enkele zaken goed geregeld worden door de partners binnen het kindcentrum:

Verklaring onderwijs

De basisschool verklaart dat zij geen kinderen zal weigeren alleen op grond van de gegevens het observatiesysteem KIIK!. De basisschool kan en zal in dergelijk geval wel nadere informatie inwinnen bij ouders, kindcentrum dan wel externe instantie.

Informerende ouders

Het is belangrijk ouders tijdig te informeren dat er een overdracht naar de basisschool wordt gedaan over de ontwikkeling van hun kind. Dit kan door middel van een (nieuws)brief en/ of een ouderavond waarin behalve informatie over de overdracht ook het "waarom" wordt toegelicht. Tevens kan informatie over de overdracht worden opgenomen in de informatiebrochure of op de website. Dit gebeurt door de opvang alsmede door het onderwijs.

Voor wie geldt de overdracht:

De Voorschoolse voorziening, die de digitale methode KIIK! hanteren registreren alle kinderen in het digitale observatiesysteem 0-7 jaar en dragen dit over aan de desbetreffende basisschool.

Tijdstip:

Een maand voordat het kind naar de basisschool gaat. Mochten er dan nog vragen of opmerkingen zijn, dan kan de leerkracht contact opnemen met de betreffende PM-er van de voorschoolse voorziening. Zorgkinderen worden door de zorgcoördinator minimaal twee maanden voordat het kind naar de basisschool gaat met de interne begeleider van de basisschool besproken. Hierbij zijn de ouders aanwezig.

4.2 BSO ontwikkeling volgen

Kinderen zijn er mee gebaat wanneer ouders en pedagogisch medewerkers samen optrekken.

Een open en betrokken contact met ouders is de basis.

Er vinden gedurende de periode dat het kind op onze buitenschoolse opvang zit verschillende oudergesprekken plaats met de mentor van het kind. Welbevinden en een hoge betrokkenheid zijn het vertrekpunt. De mentor van het kind observeert en legt dat vast in onderstaande formats.

In de team/ kind bespreking (1x in de 6 weken) worden de kinderen besproken welke de mentor heeft ingebracht. Voor de kind bespreking wordt het format BSO kind bespreking/ontwikkelbehoefte gebruikt. Vanaf de 8+ groep wordt de signaleringslijst: Dit vind ik!, ingezet. Kinderen geven aan hoe ze de tijd op de BSO ervaren en wat hun inbreng daarin is.

De werkwijze

Bron	Format
Pedagogisch medewerker (mentor)	<ul style="list-style-type: none"> - BSO groep 1 en 2 Kind bespreking/ontwikkelbehoefte - BSO groep 3 t/m 8 Kind bespreking/ontwikkelbehoefte - Signaleringslijst Dit vind ik! Dit vinden wij! - BSO actieplan week...t/m..... <i>Voor format's zie kwaliteitshandboek ontwikkeling van kinderen</i>
Kind (vanaf 8+ groep)	<ul style="list-style-type: none"> - Kind lijst: Dit vind ik!

Er vinden gedurende de periode dat het kind naar de buitenschoolse opvang gaat verschillende oudergesprekken plaats. Het jaarlijks evaluatiegesprek en het eindgesprek zijn optioneel.

Tijdens het **kennismakingsgesprek** wordt met de ouders besproken welke ontwikkelbehoefte het kind heeft. Een goede afstemming is cruciaal voor het welbevinden van het kind en de BSO-groep.

Als het kind niet naar het regulier onderwijs gaat, vindt er na 6 weken een evaluatie plaats met de mentor en de ouders en eventueel de zorg coördinator.

Aan de hand van het format kind bespreking/ontwikkelbehoefte evalueren we de start en kijken we naar de ontwikkelbehoefte van het kind. Aan de hand van dit gesprek wordt het vervolg besproken. Het betrekken van externen kan een mogelijkheid zijn.

Kinderen die wel naar het regulier onderwijs gaan maar opvallen tijdens de kind bespreking worden intensief geobserveerd en kan de zorg coördinator worden gevraagd om mee te kijken.

In dat geval worden de ouders gevraagd voor een gesprek.

Wanneer	Soort gesprek
Circa een halve maand voor plaatsing	Kennismakingsgesprek
Eens per jaar	Jaarlijks evaluatiegesprek (vanaf 8+ groep samen met kinderen)
Overgang naar 4-7 en 8+ groep	Overgangsgesprek
Bij verlaten van de BSO	Eindgesprek

Tijdens deze gesprekken bespreken we wie er allemaal om het kind heen staan, dat kan zijn de school, de therapie, familie etc. Indien nodig worden er contacten gelegd om met elkaar de aanpak te verstevigen. Middels het actieplan worden de acties vastgelegd en na 10 weken geëvalueerd met de mentor, ouders en zorg coördinator.

KIJK! In de BSO, wordt gebruikt als bronnenboek.

4.3 Veiligheid en Gezondheid

Binnen kinderopvang 't Nest hanteren we het veiligheids- en gezondheidsbeleid. We vangen kinderen op in een veilige en gezonde omgeving. Dit doen we door; kinderen af te schermen van grote risico's, kinderen te leren omgaan met kleinere risico's en door kinderen uit te dagen en te prikkelen in hun ontwikkeling. De belangrijkste aandachtspunten binnen het vormgeven van het beleid zijn:

- 1) het bewustzijn van mogelijke risico's,
- 2) het voeren van een goed beleid op grote risico's
- 3) het gesprek hierover aangaan met elkaar en met de externe betrokkenen.

Dit alles met als doel, een veilige en gezonde omgeving te creëren waar kinderen onbezorgd kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Om ervoor te zorgen dat het veiligheids- en gezondheidsbeleid een continue proces is, werkt kinderopvang 't Nest met een jaarcyclus rondom veiligheid en gezondheid. Per periode staat er een thema centraal. Tevens wordt er per thema verwezen naar de betreffende protocollen, formulieren en werkinstructies uit ons kwaliteitshandboek. Bij elk thema wordt de risico-inventarisatie en evaluatie (RIE) gemaakt horende bij het betreffende onderwerp. Iedere periode zal er dus een klein onderdeel van de RIE aan bod komen. Aan

het einde van het kalenderjaar zullen alle onderdelen van RIE aan bod zijn geweest. Thema's die jaarlijks uitgebreid aan bod komen zijn; Gezondheid en Veiligheid binnen- en buitenmilieu, Brandveiligheid, Medisch Handelen en Kindermishandeling.

Gedurende een periode staat een onderwerp centraal in de teamvergadering. Om medewerkers handvaten te geven over het betreffende thema, hebben wij per thema de gerelateerde onderwerpen benoemd. Hierbij kan gedacht worden aan; meldcode kindermishandeling, grensoverschrijdend gedrag, vierogenprincipe, achterwachting, medicijngebruik en hygiëne.

4.3 Omgaan met seksualiteit op de kindercentra

Bij de gezonde ontwikkeling van kinderen hoort het ontdekken van je lichaam, het verschil met andere kinderen en de daarbij horende gevoelens en gedachten. We hebben het dan over de normale kinderlijke seksuele ontwikkeling. Dit onderwerp kan gevoelig liggen, omdat waarden normen op het gebied van seksualiteit erg kunnen verschillen.

Vanaf een jaar of 2½ krijgen veel kinderen een grote belangstelling voor de (verborgen) geslachtsdelen van mensen. Dat begint met het ontdekken van de eigen geslachtsdelen. Daarna worden kinderen ook nieuwsgierig naar hoe andere kinderen eruitzien. En wat blijkt: een kind van een ander geslacht ziet er anders uit!

De behoefte van kinderen om elkaar bloot te zien en soms ook elkaars geslachtsdelen aan te raken, is een volkomen normaal onderdeel van hun seksuele ontwikkeling. Bijna elk kind heeft weleens die behoefte en veel kinderen doen ook wel eens (of meer dan eens) die spelletjes. Meestal blijft het dan bij kijken en aanraken, zoals in 'dokterje-spelen', en soms gaat het verder. Ook op de BSO krijgen we met dit soort zaken te maken. Onze visie is dat we het onderwerp niet mijden of geheimzinnig maken.

Wel is er een grens in wat we toestaan. Uitkleden en elkaar aanraken staan we niet toe. We zullen er verder niet te veel aandacht aan schenken; het gaat binnen afzienbare tijd weer over. We zullen uitleggen dat je een ander kind geen pijn mag doen of dwingen. Door uit te leggen dat sommige mensen dat niet leuk vinden, leer je meteen wat de sociale norm is. We zullen de kinderen niet straffen. Ze doen namelijk niets fout of verkeerd. In plaats van straffen of boos worden zullen we ze proberen af te leiden (video te kijken, of voor te lezen, een spel aanbieden, of limonade drinken). Als dit niet werkt zullen we op een rustige toon uitleggen dat we liever hebben dat ze een ander spelletje gaan spelen met elkaar. We zullen de kinderen stimuleren dit onderwerp thuis te bespreken. Deze fascinatie gaat over bij de meeste kinderen als ze een jaar of zes zijn, en het duidelijk is hoe iedereen er uitziet.

4.4 Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Alle pedagogisch medewerkers zijn op de hoogte van de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. Pedagogisch medewerkers hebben een belangrijke rol in het signaleren en bespreekbaar maken van zorgen over de veiligheid van kinderen. De meldcode beschrijft het protocol, de stappen en ieders verantwoordelijkheden bij signalen van mishandeling, seksueel misbruik en huiselijk geweld. Medewerkers worden hierbij ondersteund door de clustermanager en manager pedagogiek en kwaliteit.

4.5 Omgaan met uitzonderlijke situaties

Om de gezondheid en veiligheid van kinderen te waarborgen, hanteert Kinderopvang 't Nest het Veiligheids- en gezondheidsbeleid. Ondanks alle preventieve maatregelen kan het voorkomen dat een kind tijdens het verblijf in de opvang te maken krijgt met ziekte of (ernstige) problemen. In deze situaties staan het belang van het individuele kind en de andere kinderen in de groep voorop. In onze werkinstructies en protocollen staat beschreven hoe te handelen bij ziekte, medicijnen, calamiteiten.

4.6 Kinderen met een beperking

Ook kinderen met een beperking zijn welkom op onze locaties. De toelating van kinderen met een beperking gebeurt in nauw overleg met ouders en eventueel hulpverlenende instanties. Elke vraag wordt apart beoordeeld op de volgende punten:

- Kan de groep het kind bieden wat het nodig heeft?
- Zijn er speciale voorzieningen nodig?

In alle gevallen wegen we zorgvuldig of er voldoende tijd, deskundigheid, ervaring en middelen in de groep aanwezig zijn om het kind met een beperking goed op te kunnen vangen. Na plaatsing is er regelmatig overleg met de ouders en evt. andere betrokken instellingen. Doel van het overleg is een zo goed mogelijk afgestemde begeleiding van het kind.

4.7 Peuterprogramma met voor- en vroegschoolse educatie

Het peuterprogramma is een educatief programma voor alle kinderen vanaf twee jaar. We werken met de methode “startblokken van Basisontwikkeling”

We besteden op een speelse manier aandacht aan alle verschillende ontwikkelingsgebieden.

4.7.1 Startblokken

Startblokken is gebaseerd op onze ontwikkelingsgerichte visie. We kijken naar ‘wat een kind al kan’ en naar ‘wat een kind leuk vindt.’ We stimuleren de ontwikkeling van kinderen door ze steeds uit te dagen om een volgende stap te zetten. Dit doen we via spel, waarbij de pedagogisch medewerkster steeds kijkt naar waar een kind hulp bij nodig heeft en wat een kind al zelf kan. Startblokken is een officieel erkend pedagogisch werkplan voor VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie).

De doelen waar we ons op richten als we werken met de jongste kinderen zijn:

- Het versterken van de basiskenmerken die nodig zijn om te leren: zelfvertrouwen, nieuwsgierig zijn, ‘emotioneel vrij zijn’ (durven laten zien hoe je je voelt: bijv. bang voor iets zijn, of heel blij zijn);
- Het stimuleren van de ontwikkeling op het gebied van communiceren en taal, samenspelen en samenwerken, actief zijn en initiatieven nemen;
- Het aanleren van specifieke kennis en vaardigheden: motorische vaardigheden, waarnemen en ordenen.

We gaan ervan uit dat kinderen weliswaar van nature leergierig en nieuwsgierig zijn, maar dat ze volwassenen nodig hebben om hierin steeds nieuwe stappen te zetten. Jonge kinderen leren vooral als de onderwerpen en activiteiten heel herkenbaar voor hen zijn uit hun eigen leven.

Aan de hand van thema’s, die aansluiten bij deze belevingswereld, bevorderen we de totale ontwikkeling van de kinderen door middel van het stimuleren, begeleiden en verrijken van spelactiviteiten.

Alle ontwikkelingsgebieden van kinderen komen tijdens zo’n thema aan bod zoals:

- uitbreiding van de woordenschat, waaronder ook de taal-rekenbegrippen;
- het bevorderen van de ontluikende en beginnende geletterdheid en gecijferdheid;
- het bevorderen van de sociaal- emotionele ontwikkeling;
- het bevorderen van de creatieve ontwikkeling;
- het bevorderen van de motorische ontwikkeling

Binnen ‘t Nest werken we vooral met kleine groepsactiviteiten. En dat is een bewuste keuze. Taal leren is namelijk een sociaal proces dat kinderen pas onder de knie krijgen met interactie met elkaar. Die interactie is in een kleine groep makkelijker dan in een grote groep.

‘t Nest maakt gebruik van dagelijkse routines (zoals samen eten, of buitenspelen) als vertrekpunt voor speelse activiteiten. Hierdoor worden dagelijkse routines omgebogen tot leersituaties. Om dit te realiseren vraagt ‘t Nest een actieve rol van de pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers kunnen tijdens de activiteiten kansen grijpen (bijvoorbeeld door actief mee te spelen, door demonstratiespel, door te spiegelen en aan hun activiteit veel taal te verbinden

4.7.2 Buitenspelen

Wij zijn een groot voorstander van het buitenspelen. Alle locaties zijn voorzien van een buitenspeelsterrein. De buitenruimte is een informele plek om elkaar te ontmoeten, te spelen en te fantaseren. Kinderen kunnen buiten makkelijker hun energie kwijt. Het is belangrijk dat de buitenruimte, ook voor de pedagogisch medewerkers, een prettige plek is. Goede bezonning en beschutting draagt hieraan bij. Kinderen die regelmatig buitenspelen, zich kunnen uitleven, zitten beter in hun vel. De buitenruimte nodigt uit tot bewegen en is goed voor de ontwikkeling en gezondheid. Ook de zintuigen worden op een andere manier geprikkeld. Buiten is er gelegenheid voor motorische en sociale activiteiten. Kinderen worden gestimuleerd om verschillende vaardigheden te ontwikkelen. Er is letterlijk meer ruimte om te ontdekken en te ontwikkelen.

Onder alle weersomstandigheden krijgen kinderen dagelijks de gelegenheid om buiten te spelen.

In het bieden van geborgenheid is de actieve rol van de pedagogisch medewerkers een essentieel onderdeel in de wijze waarop het buiten spelen plaatsvindt. Pedagogisch medewerkers hebben een actieve houding en de taak de kinderen te observeren, te begeleiden en te stimuleren in het opdoen van ervaringen. Er is aandacht voor de kinderen en de behoefte van elk kind. Men is zich ervan bewust dat kinderen ruimte nodig hebben om zelfstandig te leren functioneren, om te kunnen experimenteren en zelf keuzes te maken. Hij/zij speelt in op seizoenen en veranderingen van weer en zorgt voor de voorwaarden om iedere dag buiten te kunnen spelen (kleding/schoeisel)

Hoofdstuk 5

Kerntaak 3 Vormgeven aan de doorgaande ontwikkelingslijn

5.1 De doorgaande lijn kinderopvang – basisschool: we kunnen het niet alleen

De visie van Kinderopvang 't Nest is om dé partner van onderwijs en ouders te zijn, waarbij de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen centraal staat.

Kinderopvang 't Nest streeft ernaar in de komende jaren de samenwerking met alle basisscholen te intensiveren en de krachten te bundelen om elk kind het maatwerk te bieden dat het nodig heeft om zijn talenten en kansen zo goed mogelijk te ontwikkelen, gericht op een goede positieve basis voor zijn eigen toekomst.

Een ononderbroken ontwikkeling, zonder drempels en onnodige hobbels, dat staat ons voor ogen

Ieder afzonderlijk team, van Dynamiek scholengroep of Akkoord Po! in samenwerking met een team van kinderopvang 't Nest, staat voor een gezamenlijke klus. Dat betekent dat wordt gewerkt vanuit een gezamenlijk denkkader: wat willen we met de kinderen bereiken? Wat is daarvoor nodig? Wat is ieders rol daarbij? Hoe evalueren we ons handelen? In 2017 is het VOORT traject gestart met de samenwerkingspartners.

Die ontwikkeling kunnen wij alleen op een goede manier vorm en inhoud geven in samenspraak met ouders en met behulp van andere professionals en de maatschappelijke omgeving. Stapsgewijs hebben wij dit proces in gang gezet. Het kader zal in de loop van de jaren steeds aangepast worden als logisch vervolg op de verbreding van de mogelijkheden, die ontstaan naar aanleiding van het samenwerkingsproces en de interactie met de ouders en de omgeving waar het kind deel vanuit maakt.

5.2 Overige Samenwerkingspartners

't Nest heeft in Horst aan de Maas en gemeente Venray, naast het onderwijs, verschillende samenwerkingspartners om een optimale ontwikkeling van de kinderen te ondersteunen en de doorgaande ontwikkelingslijn vorm te geven. De contacten kunnen variëren van een verwijzing tot een meer intensieve samenwerking, waarbij werkafspraken worden vastgelegd in convenanten en protocollen.

5.2.1 Passende Kinderopvang:

In de gemeente Horst aan de Maas werken vanaf medio 2014 Kinderopvang 't Nest, Pedagogisch Sociaal Werk (PSW), Koninklijke Kentalis, Dynamiek Scholengroep en Akkoord! en Jeugdgezondheidszorg samen om kinderen uit de gemeente bij wie de ontwikkeling niet vanzelf gaat, op een passende manier te ondersteunen. Licht en kortdurend als het kan, intensief als het moet. We hebben elkaar opgezocht, omdat we ervan overtuigd zijn dat we elkaar kunnen versterken in de zorg en ondersteuning voor kinderen van 0 tot 13 jaar in de kinderopvang, het peuterplusprogramma of de BSO, voor kinderen die moeite hebben om zelfstandig aansluiting te vinden, maar die met de juiste begeleiding hun plekje vinden in hun eigen omgeving. We ambiëren eenzelfde manier van werken in het onderwijs.

Uiteraard werken wij ook samen met zorgpartners die bij de aangemelde kinderen betrokken zijn of moeten worden.

5.2.2. Specialistische ontwikkelgroep Ziezo

Het specialistisch ontwikkelgroep "Ziezo" is een groep van maximaal 8 kinderen dat begeleid wordt door twee specialistisch opgeleide werknemers vanuit Kentalis en PSW (Pedagogisch Sociaal Werk)

De ontwikkelgroep is gelegen binnen locatie de Twister naast het reguliere peuterplusprogramma en nabij het speciaal basisonderwijs. De verbinding met reguliere kinderopvang en onderwijs, speciaal basisonderwijs is van groot belang voor de samenwerking tussen de verschillende partijen.

Mocht een kind tijdelijk of voor langere duur extra begeleiding of behandeling nodig hebben in een meer afgestemde omgeving dan de reguliere kinderopvang kan hij een plekje krijgen in de ontwikkelgroep "Ziezo"

Het streven is om zo veel als mogelijk en zo snel als kan de kinderen te laten integreren binnen reguliere groepen van de kinderopvang.

Verwijzing en aanmelding

De verwijzing kan plaats vinden via een gezinscoach van het gebiedsteam of een arts van JGZ.

Binnen het gehele proces is met ouders en verwijzers waar nodig intensief contact.

De ouders melden, eventueel in samenspraak met de zorgcoördinator van 't Nest of andere verwijzers hun kind aan voor de ontwikkelgroep. Gezamenlijk bekijken we of we een antwoord op de hulpvraag van het desbetreffende kind kunnen bieden.

5.2.3. Het consultatiebureau

Vanaf het prille begin na de geboorte van het kind kunnen ouders terecht bij het consultatiebureau (GGD/JGZ). De arts en de verpleegkundige kijken samen met de ouders naar de ontwikkeling van het kind en zaken als verzorging, voeding en opvoeding worden besproken. In het eerste jaar gaat het om acht bezoeken aan het consultatiebureau, daarna neemt de frequentie af naar gemiddeld een keer per jaar. Voor vragen en/of informatie over de verzorging en opvoeding van het kind van 0 tot 4 jaar kan de ouder terecht bij de consultatiebureauarts of bij de verpleegkundige.

Zowel op het kinderdagverblijf als tijdens het peuterprogramma zien de pedagogisch medewerkers het kind vaak en een langere tijd achter elkaar. Dit geeft hen de mogelijkheid om kinderen goed te leren kennen. Deze kennis is erg zinvol wanneer er vragen van ouders, dan wel van het consultatiebureau zijn over het kind.

Het consultatiebureau is dan ook een belangrijke samenwerkingspartner. Het doel van deze samenwerking is het informeren en ondersteunen van elkaar bij kinderen met extra zorg. Ook verzorgt GGD/JGZ de indicatiestelling voor de peuters die extra VVE-dagdelen nodig hebben.

De zorg- coördinator van 't Nest heeft goede contacten met de wijkverpleegkundigen en artsen van de GGD/JGZ. Regelmatig vindt er een overleg plaats tussen hen. Soms is de wijkverpleegkundige, op vraag van de kinderopvang, aanwezig tijdens het groepsoverleg. Zij kan informatie geven met betrekking tot de ontwikkeling van het kind of de pedagogisch medewerkers geven informatie aan de wijkverpleegkundige. Wanneer pedagogisch medewerkers het vermoeden hebben dat hulp op enige manier noodzakelijk is (dit kan medisch zijn of opvoedingsgericht) dan kan de wijkverpleegkundige ons helpen bij de juiste verwijzing voor de ouder. Het is het ook mogelijk dat de zorg-coördinator de wijkverpleegkundige als ondersteuning inschakelt. Dit doen we bijvoorbeeld bij twijfel over de ontwikkeling of het welbevinden van een kind of als een pedagogisch medewerker ondersteuning nodig heeft in de omgang met een bepaalde situatie.

5.2.4 Kentalis en Adelante

Bij problemen in de spraak- en/of taalontwikkeling van een peuter is verwijzen naar Kentalis of Adelante een goede optie. Zij doen dan verder onderzoek waarom een kind problemen heeft op dit gebied.

Zij doen onderzoek naar de taal en het spreken van een kind en doen ook onderzoek naar:

- ✓ Intelligentie
- ✓ Aandacht en concentratie
- ✓ Gehoor
- ✓ Sociaal-emotionele ontwikkeling

Verwijzing kan alleen als problemen op het gebied van spraak en/of taal bij het kind de belangrijkste indicatie is. De resultaten van het onderzoek geven een beeld van de (on)mogelijkheden van het kind. Hieruit volgen adviezen om een behandeling op te zetten. Om aan te melden bij Kentalis of Adelante is een verwijzing van een arts noodzakelijk. Dit kan de consultatiebureauarts zijn maar ook de huisarts.

5.2.6 PSW (Pedagogisch Sociaal Werk)

PSW biedt begeleiding en behandeling aan kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar met bijvoorbeeld:

- een ontwikkelingsachterstand
- een verstandelijke beperking
- gedragsproblemen
- een bijkomende beperking
- bijkomende diagnose zoals autisme, ADHD of hechtingsproblematiek.

Tevens begeleiden ze ouders bij de verzorging en opvoeding in de eigen omgeving. De hulp hangt af van de situatie en behoefte.

5.2.7 Gemeente Horst aan de Maas/Gemeente Venray

Kinderopvang 't Nest levert een bijdrage aan de preventieve doelstellingen van het gemeentelijk jeugdbeleid (gericht op het vergroten van de ontwikkelingskansen en het adequaat signaleren van ontwikkelingskansen bij jeugdigen)

Bezien vanuit het lokaal sociaal beleid richt kinderopvang 't Nest zich vooral op maatschappelijke participatie. Bij dit onderdeel van het jeugdbeleid zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- alle kinderen / jongeren kunnen (al spelend) leren en deelnemen aan onderwijs gerelateerde zaken zodat ze op den duur zullen beschikken over voldoende maatschappelijke kwalificatie;
- alle kinderen / jongeren raken betrokken bij het maatschappelijk leven;
- er is tijd en ruimte om te spelen en/of te sporten.

Gemeente Horst aan de Maas en gemeente Venray vervult de regierol bij het realiseren van voorschoolse educatie (Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie) en het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Door het opstellen van een Lokale Educatieve Overleg (LEO) werkt de gemeente aan gerichte activiteiten om de doelen te bereiken. 't Nest neemt deel aan het LEO en de daaronder vallende werkgroepen. Alle basisscholen zijn vertegenwoordigd in de LEO. Het Onderwijs Beleid wordt vormgegeven in een van de werkgroepen. De kinderopvang en de -scholen zijn deelnemers, alsmede de gemeente.

Samen wordt gekeken hoe de doorgaande lijn voor kinderen wordt ontwikkeld en gewaarborgd.

5.2.8 Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Bij het CJG kunnen ouders/verzorgers, kinderen en jeugdigen terecht met hun vragen over opgroeien en opvoeden. Het CJG kan ouders ook informeren over mogelijke opvoedingsondersteuning en kan de weg wijzen naar de juiste instanties. Binnen het CJG zijn verschillende organisaties vertegenwoordigd met als doel de kwaliteit en samenwerking te verbeteren.

5.2.9. De bibliotheek

De bibliotheek ondersteunt het bevorderen van een doorgaande ontwikkelingslijn met het bieden van informatie aan ouder en opvoeder. Met boeken, tijdschriften en andere media over de ontwikkeling van kinderen, opvoeding, spel, taalontwikkeling en creativiteit in de opvoeding.

De taal speelt bij de ontwikkeling van kinderen een belangrijke rol. Voorlezen is hierbij van groot belang. Door kinderen voor te lezen leren ze spelenderwijs nieuwe woorden en begrippen. Hoe vroeger hiermee begonnen wordt, hoe beter het is voor de taalontwikkeling van het kind. Ook de ontwikkeling van het plezier in lezen begint al op heel jonge leeftijd.

Er zijn binnen de bibliotheek veel verschillende thema's waar de kinderdagverblijven projectcollecties over kunnen aanvragen, maar er kan ook een beroep gedaan worden op de kennis die de bibliothecarissen in huis hebben voor de ouders en verzorgers en pedagogisch medewerkers.

Hoofdstuk 6

Kerntaak 4 Ondersteuning bieden aan ouders bij de opvoeding van hun kind

Ouderparticipatie heeft een positief effect op de ontwikkelingskansen van het jonge kind. Voor de ontwikkeling van de kinderen is partnerschap tussen de kinderopvang en de ouders belangrijk. Ouders en kinderopvang hebben namelijk hetzelfde doel: Kinderen begeleiden in hun ontwikkeling.

Kinderopvang 't Nest is een verbreding van de opvoedingssituatie. Ouders en pedagogisch medewerkers van 't Nest delen gedurende een korte periode de verzorging en opvoeding van het kind. Een goede samenwerking is daarom essentieel en vraagt een basis van wederzijds vertrouwen en respect. Dat wil zeggen: respect voor de ouder als eindverantwoordelijke voor en belangenbehartiger van het kind. En respect voor de pedagogisch medewerkers van de kinderopvang als verantwoordelijke voor de professionele uitvoering van de opvang van de kinderen in de groep. Een goede relatie waaruit begrip blijkt voor elkaars verantwoordelijkheden, mogelijkheden en beperkingen, zorgt ervoor dat de opvang van het kind zo goed mogelijk verloopt.

6.1 Communicatie met ouders

Een goede communicatie met wederzijdse informatie-uitwisseling tussen ouders en kindercentrum is essentieel. De gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid brengt dit met zich mee.

De kracht van 't Nest is gelegen in de open en vertrouwelijke relatie tussen ouders en de pedagogisch medewerker. Dit maakt dat een ouder vrij gemakkelijk opvoedvragen en –zorgen rond een kind met de pedagogisch medewerker uitwisselt”.

Respect hebben voor elkaar, elkaars mening, visie en achtergrond, vormt hierbij de basis.

We besteden aandacht aan een goede, zorgvuldige wederzijdse kennismaking en een goede, regelmatige informatie-uitwisseling. In het begin is dit bij de eerste rondleiding, daarna de intake en het wennen, vervolgens bij de dagelijks haal- en brengcontacten en de oudergesprekken.

Een goede afstemming met de ouders is van groot belang voor het kind. Het gaat daarbij vooral ook om heel praktische zaken. Zo is het bijvoorbeeld bij een baby noodzakelijk dat de pedagogisch medewerker van de ouders hoort wat het slaap- en drinkritme is, bij BSO kinderen de schooltijden, het vervoer van de kinderen.

Het is belangrijk dat de pedagogisch medewerker ervan op de hoogte is als er bijzonderheden in de omgeving van het kind zijn, die van invloed kunnen zijn op het welbevinden of het gedrag van het kind als het in het kindercentrum is. Ook spelgewoontes of manieren van troosten zijn voorbeelden van zaken die goed zijn om te weten, zodat de pedagogisch medewerker hier rekening mee kan houden.

Voor het kind kan het meenemen van kleine zaken van thuis, zoals een knuffel of een foto, een verbinding leggen tussen thuis en kindercentrum. Dit kan in de beginperiode bij het wennen op het kindercentrum helpen om sneller vertrouwd te worden. Ook kan het kind bijvoorbeeld in het kader van een thema of activiteit thuis met de ouder dingen opzoeken die hiermee verband houden en deze meenemen. Ouders kunnen thuis met het kind de liedjes zingen die het kind op het kindercentrum heeft geleerd. Wij maken op alle baby- peuter- en verticale groepen een “Familiemuur”. Dit is een plek op de groep waar van alle kinderen foto's hangen (of fotoboekjes staan) van de familie. Wij vragen dan ook aan alle ouders foto's mee te nemen van zichzelf, broers, zussen, opa, oma, huisdieren etc.

Voor de ouders is het belangrijk om te weten wat het kind heeft meegemaakt op het kindercentrum, met wie het gespeeld heeft, wat er gedaan is, of het kind het naar de zin heeft gehad. Hoe het gegaan is op school Ook bijzonderheden of opvallende zaken worden door de pedagogisch medewerker verteld aan de ouders/verzorgers.

Van de ouders vragen wij om tijd te nemen voor een dagelijkse overdracht op het kindercentrum

We maken bij de 0-4 jarigen ook afspraken over uitgebreidere oudergesprekken, bij de BSO gebeurt dit meer op structurele basis en tussendoor in geval dit door de ouders of het kindercentrum nodig gevonden wordt.

Samen zetten we ons in voor het kind.

't Nest zet zich in voor afstemming tussen pedagogisch medewerkers en ouders over:

- de intake en het wennen
- de dagelijkse begeleiding van het kind;
- de voortgang in de ontwikkeling van het kind;
- doorverwijzing naar hulpinstanties in geval van problemen in de ontwikkeling van het kind.
- informatie over opvoeding en opgroeien
- participatie van ouders aan activiteiten van de kinderopvang
- duidelijke informatie aan de ouders over onze dienstverlening
- invloed van ouders op de kwaliteit van onze dienstverlening
- doorgaande lijn van kinderopvang naar basisschool

Verder is er in principe op elk kindercentrum een lokale oudercommissie. De lokale oudercommissie vertegenwoordigt de ouders op locatieniveau.

In het oudercommissiereglement is hierover nadere informatie terug te vinden.

6.2 Klachten

Bij Kinderopvang 't Nest staat de kwaliteit van onze diensten altijd voorop. Om onze kwaliteit te toetsen, vinden we het belangrijk om een goed beeld te hebben van de mate van tevredenheid van de ouders.

Naast de reguliere contactmomenten met ouders tijdens breng- en haalmomenten en de contacten met de Oudercommissies, vraagt Kinderopvang 't Nest via een exitinterview bij het eind van de contractperiode de meningen van ouders over diverse aspecten van ons aanbod.

Waar gewerkt wordt gaan weleens dingen mis. Onze dienstverlening vormt daarop geen uitzondering. Van een organisatie die klantgericht is en rechtstreeks contact met klanten onderhoudt, mag verwacht worden dat het merendeel van de ontstane problemen tussen de betrokkenen naar tevredenheid wordt opgelost. Binnen 't Nest heeft iedere klant van onze organisatie het recht een klacht in te dienen als dit niet het geval is. Daarom beschikt 't Nest over een klachtenregeling.

Deze klachtenregeling bevat zowel de procedure voor de interne klachtenafhandeling als ook een beknopte beschrijving van de behandeling van klachten bij een externe klachtencommissies.

De interne klachtenprocedure is gebaseerd op het uitgangspunt dat klachten van klanten positief worden benaderd en dat 't Nest er iets van kan leren. De nadruk ligt op het gezamenlijk belang van de klant en 't Nest bij het wegnemen van de klacht. Het is daarom van het grootst mogelijke belang dat de klager in een zo vroeg mogelijk stadium zijn opmerkingen bespreekt met de betreffende werknemer van een bepaalde locatie/groep/ afdeling, zodat er praktische oplossingen in de sfeer van overleg (eventueel met bemiddeling door de clustermanager) kunnen worden gerealiseerd.

Mocht interne klachtafhandeling niet leiden tot een bevredigende oplossing dan staat ouders de weg vrij naar informatie, advies en mediation bij Klachtloket Kinderopvang, gevestigd in Den Haag. (verbonden aan geschillencommissie) www.klachtenloket-kinderopvang.nl of aanmelding van het geschil bij de Geschillencommissie www.degeschillencommissie.nl. (zie ook algemene voorwaarden Kinderopvang 't Nest artikel 23)

Indien 't Nest niets van zich laat horen kan de klacht rechtstreeks ingediend worden bij de Geschillencommissie. Het reglement van de Geschillencommissie is geplaatst op de website van Kinderopvang 't Nest www.kinderopvanghetnest.nl.